

SÄÄSTÖPANKKIRYHMÄN
PUOLIVUOSIKATSAUS
1.1.-30.6.2019

Säästöpankki

SÄÄSTÖPANKKIRYHMÄN PUOLIVUOSIKATSAUS 30.6.2019

Sisällysluettelo

Säästöpankkiryhmän puolivuosikatsaus 30.6.2019	3	Varat	32
Säästöpankkiliitto osk:n toimitusjohtajan katsaus	3	LIITE 9: Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu	32
Säästöpankkiryhmä ja Säästöpankkien yhteenliittymä	4	LIITE 10: Lainat ja saamiset	34
Toimintaympäristön kuvaus	4	LIITE 11: Johdannaiset ja suojauslaskenta	35
Säästöpankkiryhmän tulos ja tase	5	LIITE 12: Sijoitusomaisuus	37
Vakavaraisuus ja riskiasema	6	LIITE 13: Henkivakuutustoiminnan varat	38
Luottoluokitus	9	Velat	39
Olennot tapahtumat puolivuosikatsauspäivän jälkeen	9	LIITE 14: Velat luottolaitoksille ja asiakkaille	39
Loppuvuoden näkymät	9	LIITE 15: Liikkeeseenlasketut velkakirjat	39
Toiminta ja tulos liiketoimintasegmenteittäin	9	LIITE 16: Henkivakuutustoiminnan velat	40
Puolivuosikatsaus (IFRS)	12	Muut liitetiedot	41
Säästöpankkiryhmän tuloslaskelma	12	LIITE 17: Käyvät arvot arvostusmenetelmän mukaisesti	41
Säästöpankkiryhmän laaja tuloslaskelma	13	LIITE 18: Rahoitusvarojen ja -velkojen netotus	46
Säästöpankkiryhmän tase	14	LIITE 19: Vakuudet	47
Säästöpankkiryhmän rahavirtalaskelma	15	LIITE 20: Taseen ulkopuoliset sitoumukset	47
Säästöpankkiryhmän oman pääoman muutoslaskelma	17	LIITE 21: Lähipiiritiedot	47
Laatimisperiaatteet	18	Vakavaraisuustiedot	48
LIITE 1: Kuvaus Säästöpankkiryhmästä ja Säästöpankkien yhteenliittymästä	18	LIITE 22: Vakavaraisuuden yhteenveto	48
LIITE 2: Laatimisperiaatteet	20	LIITE 23: Omien varojen vähimmäismäärä	49
Kauden tulos	22	LIITE 24: Kokonaisvastuut vastuuryhmittäin	50
LIITE 3: Segmentti-informaatio	22	LIITE 25: Omien varojen täsmäytyslaskelma	51
LIITE 4: Korkokate	26		
LIITE 5: Palkkiotuotot ja -kulut, netto	27		
LIITE 6: Sijoitustoiminnan nettotuotot	28		
LIITE 7: Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	29		
LIITE 8: Arvon alentumistappiot rahoitusvaroista	30		

SÄÄSTÖPANKKIRYHMÄN PUOLIVUOSIKATSAUS 1.1. – 30.6.2019

SÄÄSTÖPANKKILIITTO OSK:N TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Säästöpankkiryhmä on kasvava, suomalainen säästämisen ja sijoittamisen sekä henkilö- ja yritysrahoittamisen pankkiryhmä, jolla on jo yli 470 000 henkilö- ja yritysasiakasta. Tavoitteemme on tarjota asiakkaillemme markkinoiden paras yhdistelmä digitaalisia ja henkilökohtaisia, kasvotusten tapahtuvia rahoitus- ja sijoituspalveluja. Henkilökohtaisen palvelun palveluverkkomme kuuluu maan suurimpiin.

Sijoitus- ja rahoitusmarkkinoilla Säästöpankkiryhmän tärkein erottava tekijä on erinomainen asiakaskokemus. Tahdomme tuottaa

asiakkaillemme palveluja, joiden avulla asiakkaidemme taloudellinen hyvinvointi paranee kestävästi ja pitkäjänteisesti. Ryhmän keskeinen toiminnallinen suoritusmittari on asiakastytyväisyys, jolla mitaten Säästöpankkiryhmä kuuluu markkinajohtajiin omalla toimialallaan ja myös yli toimialarajoen.

Säästöpankkiryhmälle on tärkeää tukea paikallisyhteisöjä. Keskeinen tapa tukea paikallisyhteisöjä on paikallisesti toimivien pienten ja keskisuurten yritysten rahoitus, missä Säästöpankkiryhmän rooli on kasvanut merkittävästi. Tarjoamme yrityksille ja yritysten omistajille saumattomat palvelut laadukkaasti ja asiantuntevasti.

Säästäminen ja sijoittaminen ovat asioita, joista säästöpankkiaatte ja säästöpankkihenki kumpuavat. Tahdomme edistää asiakkaidemme taloudellista hyvinvointia ja varallisuuden kasvattamista säästämisen ja sijoittamisen kautta. Säästöpankkiryhmän tuella onkin vuosikymmenien varrella lukematon määrä asiakkaita onnistunut vaurastumaan. Tätä työtä haluamme jatkaa yhdessä asiakkaidemme kanssa.

Pankkitoiminta on hyvää vauhtia siirtymässä digitaalisiin käyttöliittymiin. Säästöpankkiryhmä julkaisi vuoden 2019 alkupuolella uuden mobiilipankin, joka on saanut hyvän vastaanoton asiakkaidemme keskuudessa. Panostamme jatkossakin digitaalisten palveluiden kehittämiseen, jotta pystymme palvelemaan asiakkaitamme mahdollisimman hyvin. Digitaalisen asiakaskokemuksen taso riippuu oleellisesti digitaalisten palveluiden taustalla olevien prosessien laadusta ja automaatioasteesta. Varmistaaksemme toimivat taustaprosessit ja hyvän valmiuden tulevaisuuden palvelukehitykselle, teimme alkuvuonna 2019 laajan sopimuksen peruspankkijärjestelmämme uudistamisesta. Tämä hanke kuuluu keskeisimpien investointiemme ja kehityshankkeidemme joukkoon seuraavat vuodet.

Säästöpankkiryhmä kasvoi alkuvuonna suunnitellusti ja teki erittäin hyvän tuloksen. Korkokate kasvoi voimakkaasti (+3,4 % viime vuoden vastaavaan aikaan verrattuna) volyymikasvun ja edullisen jälleerahoituskustannuksen ansiosta. Palkkiotuotot kasvoivat suhteellisesti ottaen korkokatettakin nopeammin (+6,1 %). Kasvu tuli ensisijaisesti maksuliikenteen palkkioiden kasvusta. Sijoitustoiminnan tulos oli laskevien korkojen ja nousevien osakemarkkinoiden ansiosta erittäin hyvä.

Laajat investoinnit asiakaskokemukseen ja sitä tukevaan teknologiaan sekä regulaatiovaateisiin nostivat pankkiryhmän kuluja vuoden alkupuolella (+7,6 %). Kulut nousivat erityisesti IT- ja henkilöstökuluissa.

Katsauskaudella julkaistiin kolme säästöpankkifuusiota, joista kaksi ehdittiin jo toteuttaa. Fuusiot mahdollistavat paremman asiakaskokemuksen asiakkaille edullisemmalla kustannuksella.

Tomi Närhinen
Toimitusjohtaja, Säästöpankkiliitto osk

Säästöpankkiryhmä ja Säästöpankkien yhteenliittymä

Säästöpankkiryhmä on Suomen vanhin pankkiryhmä, joka koostuu Säästöpankkien yhteenliittymän (jäljempänä myös "Yhteenliittymä") muodostaneista Säästöpankeista, keskusyhteisönä toimivasta Säästöpankkiliitosta sekä pankkien yhdessä omistamista tytär- ja osakkuusyhtiöistä.

Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt muodostavat yhteenliittymästä annetussa laissa määritellyn taloudellisen kokonaisuuden, jossa Säästöpankkiliitto osk ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Säästöpankkien yhteenliittymän muodostavat Yhteenliittymän keskusyhteisönä toimiva Säästöpankkiliitto osk, 21 Säästöpankkia, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj, Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj sekä edellä mainittujen konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset, Säästöpankkipalvelut Oy ja Sp-Rahastoyhtiö Oy. Säästöpankkiryhmän laajuus eroaa Säästöpankkien yhteenliittymän laajuudesta siinä, että Säästöpankkiryhmään kuuluu myös muita yhteisöjä kuin luotto- ja rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä. Näistä merkittävimmät ovat Sp-Henkivakuutus Oy sekä Sp-Koti Oy.

Katsauskauden aikana toteutettiin 2 säästöpankkien välistä fuusiota. Kiikoisten Säästöpankki fuusioitui Huittisten Säästöpankkiin ja Suomenniemen Säästöpankki Säästöpankki Optiaan. Fuusioiden seurauksena Yhteenliittymään ja Säästöpankkiryhmään kuuluvien Säästöpankkien määrä väheni 23 pankista 21 pankkiin. Edellä mainitut muutokset ovat olleet Säästöpankkiryhmän sisäisiä eikä järjestelyillä siten ole vaikutusta Ryhmän tulokseen.

Säästöpankkiryhmä myi 1.4.2019 toteutuneessa kaupassa omistuksensa Oy Samlink Ab:ssa yhdessä muiden Samlinkin omistajatahojen kanssa Cognizant Technology Solutions Finland Oy:lle. Säästöpankkiryhmän omistusosuus Samlinkista ennen kauppaa oli 42 prosenttia ja yhtiö yhdisteltiin Ryhmän tilinpäätökseen osakkuusyhtiönä. Osakekaupalla oli noin 11 miljoonan euron positiivinen vaikutus Ryhmän katsauskauden tulokseen.

Säästöpankkiryhmän rakenteesta löytyy lisätietoa sivulta www.saastopankki.fi/saastopankkiryhma.

Toimintaympäristön kuvaus

Globaali talousnäkyvä

Epävarmuus globaalin talouskasvun kehityksestä kasvoi vuoden 2019 alkupuolella ja talouden suhdannenäkyvä heikkeni. Keskeiseksi teemaksi nousi kauppapoliittinen jännite Yhdysvaltojen ja Kiinan välillä. Tämän lisäksi Iso-Britannian irtautuminen Euroopan unionista aiheutti sisäpoliittisen kriisin, jonka seurauksena irtautumista jouduttiin lykkäämään. Tällä oli osaltaan negatiivinen vaikutus teollisuuden ja kuluttajien luottamukseen Euroopassa. Epävarmuus maailmankaupan näkymistä heikensi teollisuuden näkymiä ja maailmantalouden kasvun odotetaan hidastuvan 3,2 prosentin tasolle vuoden 2019 aikana. Keskuspankkien rahapolitiikka on muuttumassa kasvua elvyttävämpään suuntaan, mikä osaltaan pienentää maailman kaupan esteistä syntyvää negatiivista shokkia.

Euroalueen talouskasvu oli vaatimatonta ja ensimmäisellä vuosineljänneksellä muutos vuoden takaiseen oli 1,2 prosenttia. Työmarkkinoiden kehitys on jatkunut hyvänä euroalueella ja työttömyysaste on laskenut. Kauppapoliittiset jännitteet ja epävarmuus talouskasvun suhteen ovat näkyneet luottamusindikaattoreiden heikentymisenä. Erityisesti teollisuuden luottamusindikaattorit ovat laskeneet vuoden 2019 alkupuoliskolla. Euroalueella pohjahintainflaation nousu pysähtyi viime vuoden jälkimmäisellä puoliskolla ja odotukset EKP:n

rahapolitiikan osalta muuttuivat merkittävästi. Euroopan keskuspankki ennakoii, että ohjauskorot pysyvät nykyisellä tasolla ainakin vuoden 2020 puoliväliin asti.

Yhdysvalloissa talouskasvu on pysynyt vakaana ja ensimmäisellä vuosineljänneksellä muutos vuoden takaisiin oli 3,1 prosenttia. Työttömyysaste on poikkeuksellisen alhainen, vaikka uusia työpaikkoja syntyi viime vuotta vähemmän. Epävarmuus kauppapoliittisella rintamalla ja hallinnon suunnittelemat muutokset tuontitulleihin näkyivät teollisuustuotannon hidastumisena. Teollisuuden luottamusindikaattorit laskivat voimakkaasti vuoden 2019 ensimmäisellä vuosipuoliskolla. Teollisuuden näkymien heikentymisestä huolimatta kuluttajien luottamus pysyi vahvana ja vähittäismyynti kasvoi ensimmäisen vuosineljänneksen aikana. Odotukset Yhdysvaltojen keskuspankin FED:n rahapolitiikan suhteen muuttuivat merkittävästi vuoden vaihteen jälkeen. Kolme vuotta kestänyt ohjauksen nousu pysähtyi ja markkinat alkoivat hinnoitella koronlaskuja. Muutoksen taustalla on alhainen kuluttajaintinflaatio ja epävarmuus kauppasodan mahdollisista vaikutuksista talouskasvuun. Inflaatio-odotukset lähtivät laskuun vuoden 2018 viimeisellä vuosineljänneksellä ja ovat jatkaneet laskuaan vuoden 2019 aikana.

Korkoympäristö

Euroalueen korkotaso on katsauskaudella säilynyt erittäin alhaisena. Lyhyet korot laskivat katsauskauden lopulla oltuaan alkuvuoden melko vakaat. Pitkissä koroissa sen sijaan lasku on jatkunut lähes koko katsauskauden ajan. Merkittävää muutosta tilanteeseen ei ole näköpiirissä johtuen euroalueen heikosta talouskasvusta ja vaimeasta inflaatiosta mikä on myös viivittänyt EKP:n rahapolitiikan normalisointia.

Pankkitoiminnan korkokatteelle vallitseva latte kerkokäyrä luo haasteita maturiteettitransformaatiotulon vähäisyyden johdosta. Lisäksi regulatoriset vaateet (LCR - vaade ja 31.12.2018 voimaanastunut MREL - vaade) yhdistettynä EKP:n negatiiviseen talletuskorkoon tuovat korkokatteeseen lisärasitetta.

Sijoitusmarkkinat

Vuosi 2019 käynnistyi sijoitusmarkkinoiden näkökulmasta erittäin suotuisasti. Talouden epävarmuus tekijöistä huolimatta lähes kaikkien omaisuusluokkien tuotot olivat positiiviset. Keskuspankkien viestiessä rahapolitiikan muutoksesta elvyttävämpään suuntaan, sijoittajien riskinottohalukkuus kasvoi merkittävästi. Vuoden 2018 viimeinen vuosineljännes oli sijoitusmarkkinoilla heikko ja sijoittajien luottamuksen palautuminen näkyi erityisesti osakekurssien voimakkaana nousuna. Korkojen lasku nosti valtionlainasijoitusten ja yritysainojen tuottoja alkuvuoden aikana. Pitkissä koroissa nähtiin merkittävää laskua sekä euroalueella että Yhdysvalloissa. Kehittyvien markkinoiden osakesijoitukset tuottivat muita alueita heikommin. Tuottoeron taustalla on maailmankaupan hidastumisesta johtuva epävarmuus ja Kiinan talousnäkyvien heikentyminen.

Suomen taloustilanne

Suomen talouden näkymät ovat heikentyneet globaalin talouskasvun hidastuessa. Erityisesti viennin kasvunäkymät ovat heikentyneet. Suomen kausivaihtelusta tasoitettu bruttokansantuote kasvoi ensimmäisellä vuosineljänneksellä 1,2 prosenttia vuoden takaisesta ja on näin ollen lähellä muun euroalueen talouskasvua. Euroalueen talouskasvun hidastuminen vaikuttaa merkittävästi Suomen talouteen, koska tavaraviennin arvosta 40 prosenttia menee muihin eurovaltioihin. Vaikka EK:n teollisuuden luottamusindikaattori laski voimakkaasti viime vuonna, on teollisuustuotannon kasvu pysynyt hyvällä tasolla. Työllisyysaste on parantunut ja kotitalouksien

ostovoima on kehittynyt suotuisasti. Nämä tekijät tukevat talouskasvua, joka vientikysynnän hidastuessa nojaa kotimaiseen kulutukseen. Työllisyysasteen nousu nykyisestä edellyttää korkeampaa talouskasvua, mikä vallitsevassa maailmantalouden tilanteessa on haastavaa. Suomen talouskasvun odotetaan olevan kuluvan vuoden aikana noin 1,5 prosentin tasolla.

Asuntomarkkinat Suomessa

Asuntokauppaa ohjaavien tekijöiden (työllisyys, korkotaso ja kuluttajien luottamus) olisi pitänyt tukea positiivista virettä asuntomarkkinoilla. Näin ei ole kuitenkaan käynyt. Käytettyjen asuntojen kauppojen määrä on vähentynyt tammi-huhtikuussa 1,4 prosenttia viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Tähän on vaikuttaneet tarjolla olevien uudisasuntojen suuri määrä, sijoittajien vähentynyt kiinnostus asuntosijoittamiseen sekä ensiasunnon ostajien määrän vähentyminen. Markkinat eri maantieteellisillä alueilla ovat jatkaneet eriytymistään. Uusimaa ja muut suuret kaupungit, etenkin Turku, ovat edelleen kasvaneet, kun taas useilla muilla alueilla kuten Kainuussa, Kymenlaaksossa ja Etelä-Savossa on suunta ollut vastakkainen. Oheiseen polarisaatioon vaikuttaa vahvasti väkiluvun ja työllisten määrän kehitys. Käytettyjen kauppojen määrä tulee ennustemme mukaan laskemaan 0-5 prosenttia vuonna 2019.

Sijoitusasuntokysynnän viime vuonna alkanut väheneminen on jatkunut alkuvuoden aikana. Tämä johtuu vuokra-asuntojen tarjonnan vahvasta kasvusta ja jopa ylitarjonnasta useilla paikkakunnilla.

Tämä lisääntynyt tarjonta hillitsi vahvasti vuokratason nousua. Erityisesti asuntorahastojen ostot ovat merkittävästi vähentyneet. Useat sijoittavat päättivät lisäksi myydä omistamiaan sijoitusasuntoja mikä näkyi pienten asuntojen lisääntyneenä tarjontana usealla paikkakunnalla. Näistä pienistä asunnoista on jo ylitarjontaa usealla paikkakunnalla, mikä on vaikuttanut myyntiaikojen pitenemiseen sekä hintojen nousun vähintään pysähtymiseen.

Uudisrakentaminen jatkuu vahvana vielä tänä vuonna vähenvästä kysynnästä huolimatta. Rakennuslupien ja uusien kohteiden aloitusten määrät ovat jo selkeässä laskussa. Tämä enteilee rakennusliikkeiden lisääntyvää varovaisuutta. Tähän varovaisuuteen on vaikuttamassa uudisasuntojen sijoitusasuntokysynnän ja kuluttajien kysynnän väheneminen sekä julkinen keskustelu taloyhtiölainojen ehtojen kiristämisestä. Lisäksi hyvällä sijainnilla sijaitsevien tonttien tarjonnan vähäisyys vaikuttaa. Rakennusliikkeet panostavat nyt entistä enemmän korjausrakentamiseen. Tammi-huhtikuussa uudisasuntokauppojen määrä laski 13,4 prosenttia. Vuonna 2019 ennustamme uudisasuntokauppojen määrän laskevan 10-20 prosenttia.

Käytettyjen kerros- ja rivitaloasuntojen hinnat nousivat Q1 pääkaupunkiseudulla 1,5 prosenttia ja muualla Suomessa lasivat 0,2 prosenttia, eli hintojen nousussa oli vahvasti eriytymistä. Ennustamme käytettyjen asuntojen hintojen pysyvän lähes ennallaan tai jopa laskevan koko maassa vuonna 2019. Hintoihin vaikuttaa yleisen taloustilanteen lisääntynyt epävarmuus ja uudisrakentamisen väheneminen.

Säästöpankkiryhmän tulos ja tase

Säästöpankkiryhmän tunnusluvut

(1 000 euroa)	1-6/2019	1-12/2018	1-6/2018
Liikevaihto	193 862	278 517	146 750
Korkokate	77 279	152 704	74 714
% liikevaihdosta	39,9 %	54,8 %	50,9 %
Tulos ennen veroja	66 629	36 408	29 106
% liikevaihdosta	34,4 %	13,1 %	19,8 %
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	172 965	234 670	124 945
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-105 590	-197 718	-98 141
Kulu-tuottosuhte	61,0 %	84,3 %	81,9 %
Taseen loppusumma	12 551 965	11 705 740	11 405 191
Oma pääoma	1 091 423	1 028 796	1 031 548
Oman pääoman tuotto %	9,6 %	3,0 %	2,4 %
Kokonaispääoman tuotto %	0,8 %	0,3 %	0,2 %
Omavaraisuusaste %	8,7 %	9,2 %	9,0 %
Vakavaraisuussuhde %	18,7 %	18,2 %	18,5 %
Arvon alentumistappiot rahoitusvaroista	-1 624	-3 868	1 448

Tuloskehitys (vertailutieto 1-6/2018)

Säästöpankkiryhmän tulos ennen veroja oli 66,6 (29,1) miljoonaa euroa. Kauden tulos oli 50,9 (25,0) miljoonaa euroa, josta Säästöpankkiryhmän omistajien osuus oli 50,0 (24,5) miljoonaa euroa.

Ryhmän liiketoiminnan tuotot olivat yhteensä 173,0 (124,9) miljoonaa euroa. Kasvua oli korkokatteessa, palkkiotuottojen ja -kulu-
jen netossa, sijoitustoiminnan ja henkivakuutustoiminnan netto-
tuotoissa sekä liiketoiminnan muissa tuotoissa.

Edelleen poikkeuksellisen matalasta korkotasosta huolimatta korkokate kasvoi 3,4 prosenttia ollen 77,3 (74,7) miljoonaa euroa. Korkokatteen kasvua selittää kasvanut luotonanto sekä jälleerahoituksen edullinen hinta. Korkoriskien hallinnassa käytettävien johdannaisten osuus korkokatteesta pysyi vertailukauden tasolla ollen 11,8 (11,8) miljoonaa euroa.

Palkkiotuotot ja -kulut, netto kasvoi 6,1 prosenttia 44,0 (41,5) miljoonaa euroon. Merkittävin kasvu palkkiotuotoissa oli maksuliikenteestä saaduilla palkkioilla.

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 28,1 (-1,0) miljoonaa euroa, josta 25,8 miljoonaa euroa oli realisoitumattomia arvonmuutoksia käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista.

Henkivakuutustoiminnan nettotuotot olivat 8,9 (7,7) miljoonaa euroa. Vakuutusmaksutulo heikkeni vertailukaudesta ja oli 46,0 (80,6) miljoonaa euroa. Myös korvauskulut kasvoivat merkittävästi ollen 51,4 (34,9) miljoonaa euroa.

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 14,7 (1,9) miljoonaa euroa. Summaan sisältyy 11,5 miljoonaa euroa Samlinkin osakekauppaan liittyvää myyntivoittoa. Lisäksi katsauskaudella kirjattiin liiketoiminnan muihin tuottoihin korttiluottosaatavien myyntiin liittyvää tuottoa.

Liiketoiminnan kulut kasvoivat 7,6 prosenttia 105,6 (98,1) miljoonaa euroon.

Henkilöstökulut kasvoivat 1,7 prosenttia ollen 43,5 (42,8) miljoonaa euroa. Henkilöstön määrä 30.6.2019 oli 1 422 (1 428).

Muut hallintokulut kasvoivat 13,4 prosenttia ollen 44,1 (38,9) miljoonaa euroa. Erityisesti Ryhmän It-kulut kasvoivat merkittävästi johtuen kehittämiseen tehdyistä panostuksista. Muut liiketoiminnan kulut pienenevät 15,4 prosenttia 8,9 (10,5) miljoonaa euroon. Muutos johtuu IFRS 16 vuokrasopimukset standardin käyttöönoton myötä muutetusta kirjauskäsittelystä, jossa IFRS 16 standardin alaiset vuokrasopimukset kirjataan Ryhmän taseeseen. Aktioidusta erästä kirjataan poistot ja taseen velkapuolelle kirjatusta velasta korkokulu. Vastaavasti oikaistaan vuokrasopimuksista kirjattuja vuokratulujakin. IFRS 16 standardin vaikutus Ryhmän vuokratuluihin niitä pienentävästi oli katsauskaudella 1,5 miljoonaa euroa.

Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä olivat 9,1 (6,0) miljoonaa euroa. Kasvusta noin puolet selittyy IFRS 16 vuokrasopimukset standardin tuomasta kirjauskäytännön muutoksesta. Muutoin poistojen kasvu on seurausta viime vuosien kehittämispanostusten kasvusta.

Ryhmän kulu-tuottosuhte oli 61,0 (81,9) prosenttia. Sijoitustoiminnan nettotuottoihin sisältyvä realisoitumattomien arvonmuutosten aiheuttama tulosvolatiliteetti vaikuttaa merkittävästi Ryhmän kulu-tuottosuhteen tasoon.

Arvonalentumiset rahoitusvaroista olivat -1,6 (1,4) miljoonaa euroa.

Tase ja rahoitus (vertailutieto 31.12.2018)

Säästöpankkiryhmän tase oli 30.6.2019 12,6 (11,7) miljardia euroa, jossa oli kasvua vuodenvaihteesta 7,2 prosenttia. Ryhmän kokonaispääoman tuotto oli 0,8 (0,3) prosenttia.

Lainat ja saamiset asiakkailta olivat 8,8 (8,5) miljardia euroa ja kasvua oli vuodenvaihteesta 3,3 prosenttia. Lainat ja saamiset luottolaitoksilta olivat 104,6 (91,9) miljoonaa euroa. Säästöpankkiryhmän sijoitusomaisuus oli 1,1 (1,2) miljardia euroa. Henkivakuutustoiminnan varat olivat 907,9 (841,7) miljoonaa euroa.

Säästöpankkiryhmän velat asiakkaille olivat 7,2 (6,9) miljardia euroa, jossa kasvua oli 4,3 prosenttia. Velat luottolaitoksille olivat 271,3 (228,0) miljoonaa euroa. Liikkeeseenlasketut velkakirjat olivat 2,9 (2,5) miljardia euroa. Säästöpankkiryhmään kuuluva Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj laski kesäkuussa liikkeeseen lainaohjelmansa alla 500 miljoonan euron katetun joukkolainan. Henkivakuutustoiminnan velat olivat 852,9 (801,8) miljoonaa euroa, jossa kasvua oli 6,4 prosenttia.

Säästöpankkiryhmän oma pääoma oli 1,1 (1,0) miljardia euroa. Määräysvallattomien omistajien osuus omasta pääomasta oli 27,6 (24,9) miljoonaa euroa. Muihin laajan tuloksen eriin kirjattava käyvän arvon muutos oli kaudella 17,4 miljoonaa euroa. Rahavirran suojauksen vaikutus oman pääoman muutokseen oli 0,2 miljoonaa euroa. Ryhmän oman pääoman tuotto oli 9,6 (3,0) prosenttia.

Vakavaraisuus ja riskiasema

Vakavaraisuus ja vähimmäisomavaraisuusaste

Katsauskauden lopussa Säästöpankkien yhteenliittymän pääomarakenne oli vahva ja koostui suurimmaksi osaksi ydinpääomasta (CET1). Omat varat yhteensä olivat 1 025,0 (978,0) miljoonaa euroa, josta ydinpääoman osuus oli 1 002,9 (948,2) miljoonaa euroa. Ydinpääoman kasvu johtui pääosin kauden voitosta. Toisijaisia pääomia (T2) oli 22,1 (29,7) miljoonaa euroa, joka koostui katsauskaudella debentuurilainoista. Riskipainotetut erät olivat 5 486,3 (5 385,6) miljoonaa euroa, eli 1,9 prosenttia suuremmat kuin viime vuoden lopussa. Säästöpankkien yhteenliittymän vakavaraisuussuhde oli 18,7 (18,2) prosenttia ja ydinvakavaraisuussuhde oli 18,3 (17,6) prosenttia.

Säästöpankkien yhteenliittymän pääomavaade on 605,1 (593,9) miljoonaa euroa, joka vastaa 11,0 prosenttia riskipainotettujen saamisten yhteismäärästä. Pääomavaateen koostumus on säilynyt edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna ennallaan. Pääomavaatimus muodostuu seuraavista eristä:

- Vakavaraisuusasetukseen (CRR) perustuva vähimmäisvaade vakavaraisuussuhdeluvulle (8 %),
- 2,5 % luottolaitoslain mukainen kiinteä CET1 lisäpääomavaatimus,
- 0,5 % Finanssivalvonnan asettama CET1 Pilari 2 vaatimus ja
- Ulkomaisten vastuiden maakohtaiset muuttuvat CET1 lisäpääomavaatimukset.

Suomessa makrovakaupoliittisesta päätöksenteosta vastaa Finanssivalvonnan johtokunta, joka kuulee ennen päätöstään Suomen Pankkia, valtiovarainministeriötä sekä sosiaali- ja terveysministeriötä. Päätöksenteko makrovakaavälineiden käytöstä tapahtuu neljännesvuosittain, pois lukien ns. O-SII -puskuri, kiinteistövakuudellisten luottojen vähimmäisriskipainot (CRR:n artikla 124), järjestelmäriskipuskuri ja sisäisten mallien vähim-

mäistappio-osuus (CRR:n artikla 164), joiden osalta päätökset on tehtävä vähintään kerran vuodessa.

Järjestelmäriskipuskuria koskeva luottolaitoslain muutos tuli voimaan 1.1.2018. Lain muutoksen seurauksena Finanssivalvonta sai käyttöönsä uuden makrovakaussäätövälineen, jonka tarkoituksena on kattaa rahoitusjärjestelmän pitkäaikaisten ja suhdanteista riippumattomia riskejä. Finanssivalvonta teki päätöksen järjestelmäriskipuskurin säilyttämisestä ennallaan 28.6.2019. Säästöpankkien yhteenliittymälle asetettu järjestelmäriskipuskuri on suuruudeltaan 1 % riskipainotettujen saamisten yhteismäärästä, ja puskuri tuli voimaan 1.7.2019 aiemmin tehdyn päätöksen perusteella.

Finanssivalvonnan johtokunta on 4.7. pitämässään kokouksessa päättänyt luottolaitoslain 11 luvun 6 §:ssä tarkoitettua harkinnanvaraisesta lisäpääomavaatimuksen asettamisesta Säästöpankkien yhteenliittymälle. Finanssivalvonta on määrittänyt harkinnanvaraiseksi lisäpääomavaatimukseksi LLL 11 luvun 6§:n 2 momentin 1 kohdan a) alakohdan nojalla 1,25 % kokonaisriskin määrästä. Vaatimuksen määrä perustuu EKP:n LSI-pankkeja koskevaan SREP (Supervisory Review and Evaluation Process) -metologiaan, jossa lisäpääomavaadeprosentti perustuu valvojan arvion kokonaisarvosanaan. Lisäpääomavaatimus tulee täyttää EU:n vakavaraisuusasetuksessa (EU 575/2013) tarkoitettulla ydinpääomalla (CET1). Pääomavaade koskee Säästöpankkien yhteenliittymää, tuli voimaan 31.3.2020 ja on voimassa enintään kolme vuotta 31.3.2023 asti. 30.6.2019 voimassa oleva harkinnanvarainen lisäpääomavaatimus on 0,5 % kokonaisriskin määrästä.

Finanssivalvonnan päätös uusien asuntoluottojen enimmäisluottossuhteen laskusta 90 prosentista 85 prosenttiin muiden kuin ensiasunnon ostajien osalta tuli voimaan 1.7.2018. Finanssivalvonta ei asettanut vuonna 2018 muuttuvaa lisäpääomavaatimusta, jonka suuruus voi vaihdella 0-2,5% riskipainotettujen saamisten yhteismäärästä. Finanssivalvonta ei ole asettanut Säästöpankkien yhteenliittymälle ns. OSII-lisäpääomavaatimusta.

Finanssivalvonta on myöntänyt luvan olla vähentämättä Yhteenliittymän jäsenluottolaitosten sisäisiä omistussuosuuksia omien varojen instrumenteista laskettaessa omia varoja yksittäisen laitoksen tasolla ja alakonsolidointiryhmän tasolla. Lisäksi Finanssivalvonta on myöntänyt luvan soveltaa 0 prosentin riskipainoa Yhteenliittymän yhteisvastuun piirissä oleviin sisäisiin luottolaitosvastuisiin. Luvat perustuvat EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) ja lakiin talletuspankkien yhteenliittymästä (599/2010).

Finanssivalvonta on antanut Yhteenliittymälain mukaisen luvan Säästöpankkien yhteenliittymän Keskusyhteisönä toimivalle Säästöpankkiliitto osk:lle päättää, ettei sen jäsenluottolaitoksiin sovelleta EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) kuudennen osan ja sen nojalla annetuissa Euroopan unionin säädöksissä säädettyjä luottolaitoksen maksuvalmiudelle asetettuja vaatimuksia.

Säästöpankkien yhteenliittymän luottoriskin pääomavaade lasketaan standardimenetelmällä ja operatiivisen riskin pääomavaade perusmenetelmällä. Markkinariskin pääomavaade lasketaan perusmenetelmällä valuuttapositiville.

Säästöpankkien yhteenliittymän vakavaraisuuslaskennan pääerät

Omat varat (1 000 euroa)	30.6.2019	31.12.2018
Ydinpääoma ennen lakisäätteisiä oikaisuja	1 041 894	986 758
Ydinpääomaan tehtävät lakisäätteiset oikaisut	-39 000	-38 524
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	1 002 893	948 235
Ensisijainen lisäpääoma ennen lakisäätteisiä oikaisuja	0	0
Ensisijaiseen lisäpääomaan tehtävät lakisäätteiset oikaisut	0	0
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	0	0
Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1)	1 002 893	948 235
Toissijainen pääoma ennen lakisäätteisiä oikaisuja	22 075	29 736
Toissijaiseen pääomaan tehtävät lakisäätteiset oikaisut	0	0
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä	22 075	29 736
Omat varat yhteensä (TC = T1 + T2)	1 024 968	977 970
Riskipainotetut erät yhteensä	5 486 292	5 385 564
josta luottoriskin osuus	4 881 409	4 815 965
josta vastuun arvonokaisuriski (CVA)	114 525	72 423
josta markkinariskin osuus	31 513	38 332
josta operatiivisen riskin osuus	458 844	458 844
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	18,3 %	17,6 %
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	18,3 %	17,6 %
Omat varat yhteensä (TC) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	18,7 %	18,2 %
Pääomavaatimus		
Omat varat yhteensä	1 024 968	977 970
Pääomavaatimus yhteensä *	605 118	593 940
Josta Pilari II lisäpääomavaatimusten osuus	27 431	26 928
Pääomapuskuri	419 851	384 031

* Pääomavaatimus muodostuu lakisäätteisestä vähimmäisvakavaraisuusvaateesta 8 %, luottolaitoslain mukaisesta kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 %, Finanssivalvonnan asettamasta 0,5 prosenttiyksikön Pilari 2 vaatimuksesta, ja ulkomaisten vastuiden maa-kohtaisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksista.

Vähimmäisomavaraisuusaste

Säästöpankkien yhteenliittymän vähimmäisomavaraisuusaste oli 8,5 (8,6) prosenttia. Vähimmäisomavaraisuusaste on laskettu tiedossa olevan sääntelyn mukaisesti ja kuvaa Yhteenliittymän ensisijaisten pääomien suhdetta kokonaisvastuisiin. Säästöpankkien yhteenliittymä seuraa liiallista velkaantumista osana vakavaraisuuden hallintaprosessia.

Vähimmäisomavaraisuusaste (1 000 euroa)	30.6.2019	31.12.2018
Ensisijainen pääoma	1 002 893	948 235
Vastuiden kokonaismäärä	11 864 887	11 035 250
Vähimmäisomavaraisuusaste	8,5 %	8,6 %

Pilari III raportilla on esitetty EU:n vakavaraisuusasetus N:o 575/2013 mukaiset tiedot Säästöpankkien yhteenliittymän konsolidointiryhmän vakavaraisuudesta.

Kriisinratkaisusuunnitelma

Euroopan parlamentin ja unionin direktiivi 2014/59/EU luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisinratkaisukehyksestä tuotiin kansallisesti voimaan 1.1.2015 alkaen (Laki luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta). Kriisinratkaisulain toteuttamiseksi perustettiin Rahoitusvakausvirasto (Laki rahoitusvakausvirastosta, 1995/2014). Rahoitusvakausvirasto päätti keväällä 2017 asettaa Säästöpankkien yhteenliittymälle vaatimuksen alentamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärästä (MREL-vaade) ja se astui voimaan 31.12.2018. Vaadetta ei kohdisteta jäsenluottolaitoksiin tai Sp-Kiinnitysluottopankkiin. MREL-vaade on luonteeltaan Pilari 2 -tyyppinen minimivaade, joka on täytettävä jatkuvasti. Rahoitusvakausvirasto on päättänyt, että Säästöpankkien yhteenliittymän alentamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärä on omien varojen vähimmäismäärä kerrottuna kahdella. Tällä hetkellä vaade on 20,79 % Säästöpankkien yhteenliittymän kokonaisriskin määrästä.

Riskiasema

Säästöpankkiryhmän riskienhallinta ja sisäinen valvonta ovat osa Säästöpankkiryhmän ja Säästöpankkien yhteenliittymän sisäistä valvontaa sekä keskeinen osa Ryhmän operatiivista toimintaa. Keskusyhteisön hallituksen vastuulla on ohjata Yhteenliittymän toimintaa. Se antaa maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi siihen kuuluville yrityksille ohjeita riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnosta, sisäisestä valvonnasta sekä yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamisesta Yhteenliittymän tilinpäätöksen laatimisessa.

Keskusyhteisö hyväksyy sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteet. Keskusyhteisöön on perustettu liiketoiminnasta riippumattomat toiminnot varmistamaan tehokkaan ja kattavan sisäisen valvonnan kaikille Säästöpankkien yhteenliittymään ja Säästöpankkiryhmään kuuluville yhtiöille. Toimintojen tehtävät:

- Riippumaton riskienvalvonta
- Säännösten noudattamisen varmistaminen
- Sisäinen tarkastus

Säästöpankkiryhmän riskienhallinnan menetelmätapoja ylläpidetään ja kehitetään Keskusyhteisön riippumattoman riskienvalvonnan toimesta. Näin varmistetaan, että myös kaikki uudet ja olennaiset, mutta myös aikaisemmin tunnistamattomat riskit, tulevat liiketoimintojen riskienhallinnan piiriin.

Merkittävät tai riskipitoiset sitoumukset tehdään kollegiaalisen päätöksentekomenettelyn mukaisesti, ja valtuuksien käyttö on rajattu limiiteillä. Liiketoimintaa ja prosesseja ohjataan sisäisillä toimintaohjeilla, joiden noudattamista ja ajantasaisuutta valvotaan. Tehdyt päätökset ja merkittävät liiketoimet dokumentoidaan ja arkistoidaan. Olennainen osa riskienhallintaa suoritetaan päivittäisissä varmistuksissa. Tehtyjen päätösten toimeenpanoa seurataan hyväksymisillä, todentamisilla, varmistuksilla, täsmäytyksillä sekä seuranta- ja poikkeamisraporteilla.

Merkittävimmät Säästöpankkiryhmän toimintaan liittyvät riskit ovat luottoriski, likviditeettiriski, korkoriski, operatiivinen riski, kiinteistöriski ja erilaiset liiketoimintariskit.

Säästöpankkiryhmän riskiasema on pysynyt hyvällä tasolla. Säästöpankkien yhteenliittymän vakavaraisuus on pysynyt hyvänä ja järjestämättömät saamiset alhaisella tasolla. Ryhmän riskeistä ja riskienhallinnasta kerrotaan tarkemmin Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksessä 31.12.2018.

Luottoluokitus

S&P Global Ratings (S&P) on antanut Säästöpankkien Keskuspankille luottoluokituksen 'A-', lyhytaikainen luokitus on tasolla 'A-2', näkyvät vakaat. Luottoluokitus ei ole muuttunut katsauskauden aikana ja edellisen kerran luottoluokitus on vahvistettu huhtikuussa 2017.

Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj on osa Säästöpankkien yhteenliittymää. Säästöpankkien Keskuspankin rooli on varmistaa Säästöpankkiryhmän likviditeetti ja varainhankinta. Keskuspankki hankkii varoja ja operoi Ryhmän puolesta raha- ja pääomamarkkinoilla ja hoitaa maksujenvälityksen. Keskuspankki huolehtii myös Ryhmän sisäisestä likviditeetin tasauksesta.

Olennot tapahtumat puolivuositarkastuspäivän jälkeen

Säästöpankkiliiton hallituksen tiedossa ei ole seikkoja, jotka olennaisesti vaikuttaisivat Säästöpankkiryhmän taloudelliseen asemaan puolivuositarkastuspäivän jälkeiseltä ajalta.

Loppuvuoden näkymät

Säästöpankkiryhmän tilikauden 2019 tuloksen arvioidaan olevan edellisvuotta parempi. Arvio perustuu tämän hetkiseen näkemykseen tuloksen kehityksestä ja se voi muuttua tilikauden varrella merkittävästikin. Odotuksiin sisältyy taloudellisista olosuhteista johtuvaa epävarmuutta erityisesti arvonalentumisten ja sijoitustoiminnan tuottojen osalta.

Toiminta ja tulos liiketoimintasegmenteittäin

Pankkitoiminta

Säästöpankkien asiakastytyväisyys ja asiakaskokemus ovat säilyneet katsauskaudella vahvalla tasolla. Säästöpankkien asiakasneuvottelujen suositteluindeksi (NPS) on ollut alkuvuoden aikana 80,1. Säästöpankit ovat aloittaneet asteittain verkkotapaamisen käyttöönoton asiakasneuvotteluissa. Lisäksi Säästöpankit julkaisivat henkilöasiakkailleen uuden mobiilisovelluksen, joka avulla asiakkaat voivat entistä kattavammin hoitaa pankkiasioitaan mobiilisti. Verkkotapaaminen ja uusi mobiilisovellus vastaavat asiakaskäytännön muutokseen sekä säästöpankkien tavoitteeseen tarjota asiakkailleen paras henkilökohtaisten ja digitaalisten palvelujen kokonaisuus. Säästöpankit ovat yritys- sekä maa- ja metsätalousyritysten osalta laajalti tiivistäneet paikallista yhteistyötä LähiTapiolan alueyhtiöiden kanssa tavoitteena yhdistää laaja-alaisesti pankki- ja vakuutuspalveluiden tarjoamat asiakaskokemuksen edelleen kehittämiseksi.

Säästöpankkien henkilöasiakaskannan laatu on kehittynyt alkuvuoden aikana positiivisesti. Säästöpankin palveluja laajasti käyttävien henkilöasiakkaiden määrä on kasvanut 1,7 prosenttia. Erityisen vahvaa kehitys on ollut asuntorahoituksessa, jossa säästöpankkien lainakanta on kasvanut selvästi markkinoita nopeammin. Myös yritysasiakaskannan laatu on kehittynyt katsauskaudella myönteisesti; Säästöpankkien palveluja laajasti käyttävien yritys- sekä maa- ja metsätalousyritysten määrä on kasvanut 1,7 prosenttia, kasvun painoutuessa samalla aiempaa enemmän suurempivolyymisiin asiakkuuksiin. Kasvua ilmentää myös Säästöpankkien yritys- sekä asuntoyhteisörahoituksen volyymin kasvu, joka ylittää molemmissa asiakasryhmissä selkeästi keskimääräisen markkinakasvun.

Säästöpankkiryhmä solmi alkuvuonna 2019 sopimuksen Cognizantin kanssa uuden peruspankkijärjestelmän käyttöönotosta. Cognizant kehittää Säästöpankkiryhmälle yhdessä Oma Sp:n ja POP Pankki -ryhmän kanssa uuden peruspankkijärjestelmän, operoi sitä sekä tukee pankkeja niiden digitaalisen strategian toteutuksessa. Temenos T24 ja Temenos Payment Hub (TPH) -ohjelmistoihin perustuva uusi peruspankkijärjestelmä tulee tehostamaan pankkien prosesseja ja toimintaa tehden niistä myös kustannustehokkaampia muun muassa skaalautuvuutensa ansiosta. Näin Säästöpankkiryhmä pystyy jatkossa tarjoamaan uusia tuotteita ja palveluita aiempaa nopeammin ja kustannustehokkaammin ja parantaa asiakkaiden käyttökokemusta oli kyse sitten mobiili-, verkko- tai konttoreissa tarjottavista palveluista. Kyseessä on Säästöpankkiryhmän historian suurin investointi.

Tuloskehitys (vertailutieto 1-6/2018)

Pankkitoiminnan tulos ennen veroja oli 44,9 (17,8) miljoonaa euroa. Korkokate oli 77,3 (74,7) miljoonaa euroa, jossa oli kasvua 3,5 prosenttia. Kasvu johtui vertailukautta edullisemmista jälleensuorituksen kustannuksista sekä antolainauksen volyymin kasvusta. Palkkiotuotot ja -kulut nettona olivat 31,0 (28,9) miljoonaa euroa, jossa oli kasvua 7,2 prosenttia. Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 31,1 (0,0) miljoonaa euroa. Liiketoiminnan muut tuotot olivat 3,2 (1,5) miljoonaa euroa.

Henkilöstökulut laskivat hieman ollen 32,3 (32,7) miljoonaa euroa. Pankkitoiminnan henkilöstön määrä kauden lopulla oli 1 082 (1 135). Liiketoiminnan muut kulut ja poistot kasvoivat 5,9 prosenttia 63,9 (60,4) miljoonaan euroon.

Pankkitoiminnan tase oli 11,7 (31.12.2018 10,9) miljardia euroa, jossa kasvua oli 7,3 prosenttia.

Lainat ja saamiset asiakkailta kasvoivat 3,3 prosenttia 8,8 (31.12.2018 8,5) miljardiin euroon.

Varallisuudenhoidon palvelut

Varallisuudenhoidon palveluiden toimintaan heijastuivat katsauskaudella vahvasti odotukset maailman talouden kasvunäkymistä ja mahdollisten kauppasotien aiheuttamat epävarmuudet. Alkuvuoden hyvät sijoitustuotot tasaantuivat vuoden toisella neljänneksellä epävarmuuden kasvaessa. Tässä haasteellisessakin toimintaympäristössä Sp-Rahastoyhtiö kasvatti markkinaosuuttaan kotimaisten rahastoyhtiöiden joukossa, markkinaosuuden ollessa 2,2 prosenttia. Toukokuussa lanseerattiin asiakkaiden eri tavoitteisiin ja riskiprofiileihin sopivat selkeät ratkaisurahastot, Malti, Ryhti ja Kantti. Rahastot saivat myönteisen vastaanoton asiakaskunnassa.

Varallisuudenhoidon palveluiden hallinnoimat rahastopääomat olivat 30.6.2019 yhteensä 2,6 (2,4) miljardia euroa, mikä oli 6 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Kun mukaan luetaan varainhoitosopimusten perusteella hallinnoitu varallisuus, oli hallinnoitujen varojen määrä 3,4 (3,3) miljardia euroa. Nettomerkinnät Säästöpankki-rahastoihin olivat katsauskaudella yhteensä 99 miljoonaa euroa. Rahastojen osuudenomistajien määrä kasvoi 4,2 prosenttia ja rahastoilla oli katsauskauden päättyessä yhteensä 191 941 (184 243) osuudenomistajaa.

Varallisuudenhoidon palvelut -segmentti hallinnoi tarkastelukauden päättyessä 25 sijoitusrahastoa. Katsauskauden lopussa segmentin hallinnoimista rahastoista suurin oli Säästöpankki Korko Plus -sijoitusrahasto 652 miljoonan euron pääomilla. Rahasto oli 41 459 osuudenomistajalla myös suurin osuudenomistajien määrällä mitattuna. Eniten uutta pääomaa Säästöpankkirahastoista keräsi Säästöpankki Pitkäkorko -sijoitusrahasto, jonka nettomerkinnät olivat 42 miljoonaa euroa.

Henkivakuutustoiminnan kannattavuuteen vaikutti merkittävimmin hyvät sijoitustuotot. Sijoitusmarkkinoiden epävarmuus sekä keskustelu veromuutoksista ja henkivakuuttamisen eduista vaikuttivat hidastavasti sijoitussidonnaisten vakuutusten maksutulon kertymään. Riskihenkivakuutusten maksutulo kasvoi 14 prosenttia.

Segmentin nimi on katsauskaudella muutettu Varainhoito- ja henkivakuutussegmentistä Varallisuudenhoidon palveluiksi.

Tuloskehitys (vertailutieto 1-6/2018)

Varallisuudenhoidon palveluiden tulos ennen veroja oli 12,7 (11,9) miljoonaa euroa.

Henkivakuutustoiminnan nettotuotot, 8,9 (7,7) miljoonaa euroa, kasvoivat 16,1 prosenttia vertailukauteen nähden. Henkivakuutustoiminnan maksutulo oli 46,0 (80,6) miljoonaa euroa. Korvauskulut olivat 51,4 (34,9) miljoonaa euroa, missä oli kasvua 47,2 prosenttia.

Palkkiotuotot ja -kulut nettona olivat 13,0 (12,6) miljoonaa euroa. Palkkiotuotot nousivat suurempien asiakasvarojen ja hallinnoitavien rahastopääomien myötä.

Liiketoiminnan kulut nousivat 9,5 prosenttia 9,0 (8,2) miljoonaan euroon. Henkilöstökulut laskivat 4,4 prosenttia ollen 3,5 (3,7) miljoonaa euroa. Liiketoiminnan muut kulut ja poistot yhteensä kasvoivat 5,5 (4,5) miljoonaan euroon. Kasvu johtui pääosin kehittämisinvestoinneista. Segmentin henkilöstön lukumäärä kauden

lopussa oli 83 (79).

Henkivakuutustoiminnan varat olivat 895,9 (31.12.2018 826,3) miljoonaa euroa. Kasvua oli 8,4 prosenttia. Sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt olivat kauden lopussa 739,8 (31.12.2018 676,7) miljoonaa euroa kasvaen 9,3 prosenttia.

Varallisuudenhoidon palveluiden tase kasvoi kaudella 8,6 prosenttia ollen 913,2 (31.12.2018 840,7) miljoonaa euroa.

Lisätietoja:

Toimitusjohtaja, Tomi Närhinen
puh. 040 724 3896

Puolivuosikatsauksen luvut ovat tilintarkastamattomat.

Tiedotteet ja muu yritysinformaatio löytyvät Säästöpankkiryhmän kotisivuilta www.saastopankki.fi/saastopankkiryhma

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Liikevaihto:	Korkotuotot, palkkiotuotot, sijoitustoiminnan nettotuotot, henkivakuutustoiminnan nettotuotot, liiketoiminnan muut tuotot
Liiketoiminnan tuotot yhteensä:	Korkokate, palkkiotuotot ja -kulut netto, sijoitustoiminnan nettotuotot, henkivakuutustoiminnan nettotuotot, liiketoiminnan muut tuotot
Liiketoiminnan kulut yhteensä:	Henkilöstökulut, liiketoiminnan muut kulut, poistot ja arvonalentumistappiot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä
Kulu-tuottosuhte:	$\frac{\text{Liiketoiminnan kulut}}{\text{Liiketoiminnan tuotot}}$
Oman pääoman tuotto %:	$\frac{\text{Kauden tulos}}{\text{Oma pääoma, sis. määräysvallattomien osuuden (kauden alun ja lopun keskiarvo)}}$
Kokonaispääoman tuotto %:	$\frac{\text{Kauden tulos}}{\text{Taseen loppusumma (kauden alun ja lopun keskiarvo)}}$
Omavaraisuusaste %:	$\frac{\text{Oma pääoma (sis. määräysvallattomien osuuden)}}{\text{Taseen loppusumma}}$

Vaihtoehtoiset tunnusluvut

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (European Securities and Markets Authority, ESMA) ohjeet vaihtoehtoisista tunnusluvuista tulivat voimaan 3.7.2016. Vaihtoehtoisella tunnusluvulla tarkoitetaan taloudellista tunnuslukua, joka kuvaa mennyttä tai tulevaa taloudellista tulosta, taloudellista asemaa tai rahavirtoja ja joka on muu kuin IFRS-normistossa määritelty tai nimetty taloudellinen tunnusluku. Vaihtoehtoisia tunnuslukuja esitetään kuvaamaan liiketoiminnan taloudellista kehitystä ja parantamaan vertailukelpoisuutta eri raportointikausien välillä.

Säästöpankkiryhmällä ei ole käytössä vaihtoehtoisia tunnuslukuja, jotka eivät olisi johdettavissa puolivuosi- ja vuosikatsauksen tiedoista, eikä esitetyissä tunnusluvuissa ole tapahtunut muutoksia.

PUOLIVUOSIKATSAUS (IFRS)

Säästöpankkiryhmän tuloslaskelma

(1 000 euroa)	Liite	1-6/2019	1-6/2018
Korkotuotot		93 200	91 665
Korkokulut		-15 921	-16 951
Korkokate	4	77 279	74 714
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	5	44 026	41 485
Sijoitustoiminnan nettotuotot	6	28 057	-958
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	7	8 934	7 692
Liiketoiminnan muut tuotot		14 669	1 947
Liiketoiminnan tuotot yhteensä		172 965	124 945
Henkilöstökulut		-43 510	-42 784
Liiketoiminnan muut kulut		-52 997	-49 406
Poistot ja arvonalentumistappiot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä		-9 084	-5 951
Liiketoiminnan kulut yhteensä		-105 590	-98 141
Arvonalentumistappiot rahoitusvaroista*	8	-1 624	1 448
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta		879	920
Tulos ennen veroja		66 629	29 106
Tuloverot		-15 688	-4 072
Kauden tulos		50 941	25 034
Jakautuminen:			
Omistajien osuus tuloksesta		49 990	24 480
Määräysvallattomien omistajien osuus tuloksesta		951	554
Yhteensä		50 941	25 034

*Toteutuneiden luottotappioiden esittämistapaa on muutettu tilinpäätöksessä 2018 ja puolivuosisikatsauksen vertailutiedot on oikaistu vastaavasti. Esittämistavan muutoksesta on kerrottu tarkemmin liitteessä 2.

Säästöpankkiryhmän laaja tuloslaskelma

(1 000 euroa)	1-6/2019	1-6/2018
Kauden tulos	50 941	25 034
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		
Käyvän arvon rahaston muutos		
Käypään arvoon arvostamisesta	17 252	-5 595
Rahavirran suojauksesta	200	-227
Yhteensä	17 452	-5 822
Kauden laaja tulos	68 393	19 211
Jakautuminen:		
Omistajien osuus laajasta tuloksesta	65 725	18 953
Määräysvallattomien omistajien osuus laajasta tuloksesta	2 669	258
Yhteensä	68 393	19 211

Säästöpankkiryhmän tase

(1 000 euroa)	Liite	30.6.2019	31.12.2018
Varat			
Käteiset varat		1 362 195	839 592
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	10	104 597	91 988
Lainat ja saamiset asiakkailta	10	8 763 188	8 487 276
Johdannaiset	11	81 435	51 134
Sijoitusomaisuus	12	1 149 331	1 216 256
Henkivakuutustoiminnan varat	13	907 929	841 700
Sijoitukset osakkuusyhtiöissä		173	178
Aineelliset hyödykkeet		62 368	51 892
Aineettomat hyödykkeet		37 754	35 268
Versaamiset		7 010	13 019
Muut varat		75 984	68 826
Myytävänä olevaksi luokitellut pitkäaikaiset omaisuuserät			8 610
Varat yhteensä		12 551 965	11 705 740
Velat ja oma pääoma			
Velat			
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat		3 372	20 575
Velat luottolaitoksille	14	271 303	228 018
Velat asiakkaille	14	7 236 740	6 940 818
Johdannaiset	11	2 907	1 981
Liikkeeseenlasketut velkakirjat	15	2 873 972	2 488 147
Henkivakuutustoiminnan velat	16	852 881	801 796
Velat, joilla on huonompi etuoikeus		74 320	82 288
Verovelat		64 453	52 446
Varaukset ja muut velat		80 595	60 874
Velat yhteensä		11 460 542	10 676 943
Oma pääoma			
Peruspääoma		20 338	20 340
Kantarahasto		30 475	34 475
Rahastot		231 802	215 291
Kertyneet voittovarot		781 181	733 762
Säästöpankkiryhmän omistajien osuus yhteensä		1 063 797	1 003 868
Määräysvallattomien omistajien osuus		27 626	24 929
Oma pääoma yhteensä		1 091 423	1 028 796
Velat ja oma pääoma yhteensä		12 551 965	11 705 740

Säästöpankkiryhmän rahavirtalaskelma

(1 000 euroa)	1-6/2019	1-6/2018
Liiketoiminnan rahavirta		
Kauden tulos	50 941	25 034
Oikaisut eriin, joilla ei ole rahavirtavaikutusta	9 676	1 920
Maksetut tuloverot	-1 746	-12 878
Liiketoiminnan rahavirta ennen saamisten ja velkojen muutosta	58 872	14 076
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)		
Sijoitusomaisuus, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	103 365	30 442
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	-7 891	1 669
Lainat ja saamiset asiakkailta	-276 920	-382 875
Sijoitusomaisuus, käypään arvoon laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	-27 135	-38 568
Sijoitusomaisuus, jaksotettuun hankintamenoon	4 446	-882
Henkivakuutustoiminnan varat	-58 182	-40 056
Muut varat	-9 890	66 342
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	762 296	78 814
Velat luottolaitoksille	45 373	-7 039
Velat asiakkaille	283 066	270 088
Liikkeeseenlasketut velkakirjat	373 534	-194 511
Henkivakuutustoiminnan velat	51 084	48 278
Muut velat	9 238	-38 003
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	548 960	-271 038
Investointien rahavirta		
Muut sijoitukset	3 528	
Investoinnit sijoituskiinteistöihin sekä aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-9 759	-15 698
Sijoituskiinteistöjen sekä aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	1 096	2 990
Investointien rahavirta yhteensä	-5 136	-12 708
Rahoituksen rahavirta		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	-7 974	-8 148
Voitonjako	-1 708	-2 471
Muut oman pääoman erien rahamääräiset vähennykset	-4 000	
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-13 682	-10 619
Rahavarojen muutos	530 142	-294 365
Rahavarat kauden alussa	861 894	1 150 758
Rahavarat kauden lopussa	1 392 036	856 393

Rahavarat muodostuvat seuraavista eristä:

Käteiset varat	1 362 195	834 781
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	29 840	21 611
Rahavarat yhteensä	1 392 036	856 393
Saadut korot	101 184	100 353
Maksetut korot	18 866	17 169
Saadut osingot	2 874	2 824

Säästöpankkiryhmän oman pääoman muutoslaskelma

(1 000 euroa)	Perus pääoma	Kantarahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Käyvän arvon rahasto	Suojaus-instrumenttien rahasto	Vararahasto	Muut rahastot	Rahastot yhteensä	Voittovarot	Säästöpankkiryhmän omistajien osuus yhteensä	Määräysvaltottomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 31.12.2017	20 338	34 475	60 354	32 611	2 867	69 694	85 435	250 960	617 709	923 482	23 994	953 402
IFRS 9 -siirtymän vaikutus 1.1.2018				-19 612				-19 612	17 688	-1 925	-66	-1 990
Oma pääoma 1.1.2018	20 338	34 475	60 354	12 998	2 867	69 694	85 435	231 348	702 967	989 128	26 402	1 015 530
Laaja tulos												
Kauden voitto									24 480	24 480	554	25 034
Muut laajan tuloksen erät				-5 452	-227			-5 679	-1 048	-6 727	-295	-7 023
Laaja tulos yhteensä				-5 452	-227			-5 679	23 432	17 753	258	18 011
Liiketoimet omistajien kanssa												
Voitonjako									-2 476	-2 476		-2 476
Muut muutokset						74	368	442	181	623	-204	418
Oma pääoma yhteensä 30.6.2018	20 338	34 475	60 354	7 546	2 640	69 768	85 803	226 110	724 104	1 005 027	26 455	1 031 483

Oma pääoma 1.1.2018	20 338	34 475	60 354	12 998	2 867	69 694	85 435	231 348	702 967	989 128	26 402	1 015 530
Laaja tulos												
Tilikauden voitto									30 149	30 149	492	30 640
Muut laajan tuloksen erät				-15 856	-315			-16 171	998	-15 173	-1 360	-16 533
Laaja tulos yhteensä				-15 856	-315			-16 171	31 146	14 975	-868	14 107
Liiketoimet omistajien kanssa												
Voitonjako									-2 551	-2 551		-2 551
Muut muutokset						66	48	114	1 371	1 485	-605	880
Oma pääoma yhteensä 31.12.2018	20 338	34 475	60 354	-2 858	2 552	69 760	85 483	215 291	733 762	1 003 866	24 929	1 028 795

Oma pääoma 1.1.2019	20 338	34 475	60 354	-2 858	2 552	69 760	85 483	215 291	733 762	1 003 866	24 929	1 028 795
Laaja tulos												
Kauden voitto									49 990	49 990	951	50 941
Muut laajan tuloksen erät				15 850	200			16 051	-316	15 734	1 718	17 452
Laaja tulos yhteensä				15 850	200			16 051	49 674	65 725	2 669	68 393
Liiketoimet omistajien kanssa												
Voitonjako									-1 708	-1 708		-1 708
Siirrot erien välillä				-24			470	445	-445			
Muut muutokset		-4 000				15		15	-101	-4 086	28	-4 058
Oma pääoma yhteensä 30.6.2019	20 338	30 475	60 354	12 968	2 753	69 775	85 953	231 802	781 181	1 063 797	27 626	1 091 423

LAATIMISPERIAATTEET

LIITE 1: KUVAUS SÄÄSTÖPANKKIRYHMÄSTÄ JA SÄÄSTÖPANKKIEN YHTEENLIITTYMÄSTÄ

Säästöpankkiryhmä (jäljempänä myös "Ryhmä") on Suomen vanhin pankkiryhmä, joka koostuu Säästöpankkien yhteenliittymän muodostaneista Säästöpankeista, Keskusyhteisönä toimivasta Säästöpankkiliitosta sekä pankkien yhdessä omistamista tytär- ja osakkuusyhtiöistä. Säästöpankit ovat itsenäisiä alueellisia ja paikallisia pankkeja. Yhdessä Säästöpankit muodostavat pankkiryhmän, jossa yhdistyvät paikallisuus ja valtakunnallisuus. Säästöpankkien perustehtävä on edistää säästäväisyyttä ja asiakkaidensa taloudellista hyvinvointia lähellä asiakasta. Säästöpankit keskittyvät vähittäispankkitoimintaan, erityisesti päivittäisasiointiin, säästämisen ja sijoittamisen sekä lainaamisen palveluihin. Tuote- ja palveluvalikoimaa täydentävät Säästöpankkiryhmään kuuluvien tuote-yhtiöiden kanssa tuotettavat muut finanssialan palvelut ja tuotteet. Jäsen-säästöpankkien omistamat tuote- ja palveluyhtiöt tukevat ja edistävät Säästöpankkiryhmän liiketoimintaa joko vastuullaan olevien tuotteiden tai keskitetyn palvelutuotannon kautta. Ryhmän merkittävimmät tuote-yhtiöt ovat Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj, Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj, Sp-Henkivakuutus Oy, Sp-Rahastoyhtiö Oy, Säästöpankkipalvelut Oy sekä Sp-Koti Oy.

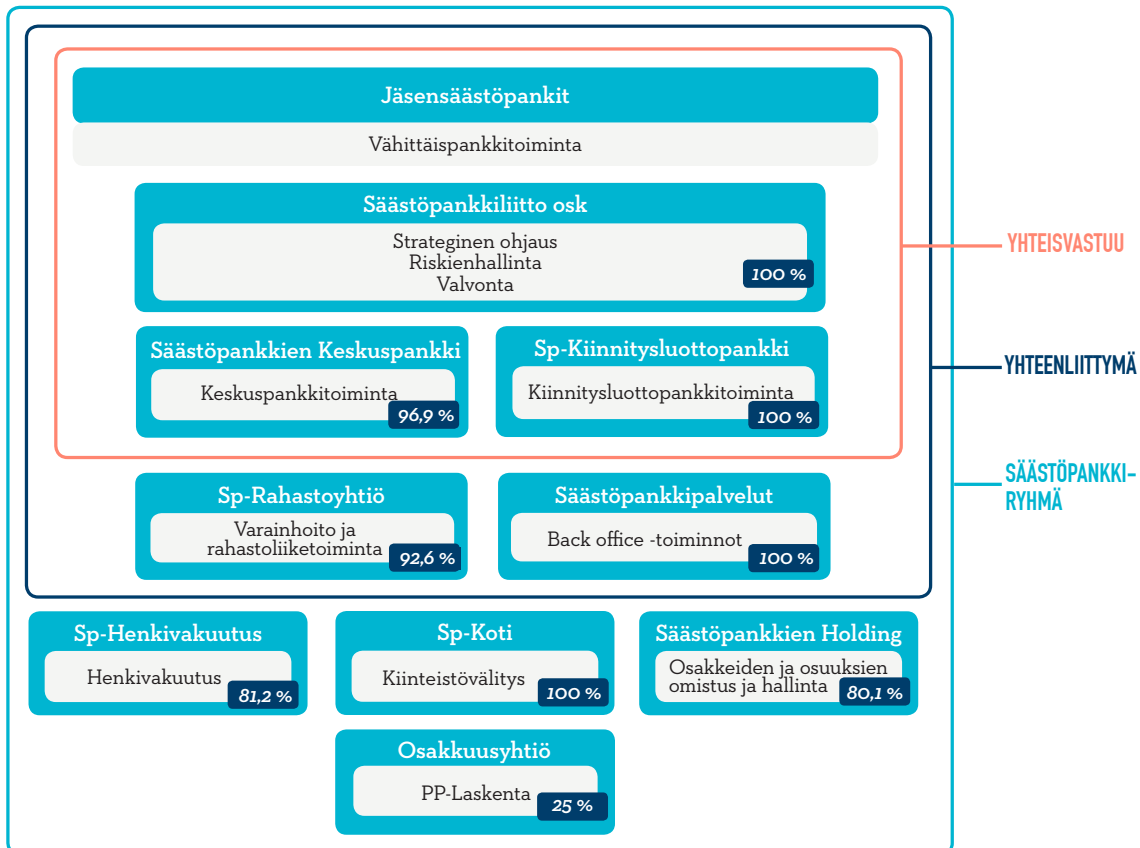
Säästöpankkien yhteenliittymään (jäljempänä myös "Yhteenliittymä") kuuluvat yhteisöt muodostavat yhteenliittymästä annetussa laissa määritellyn taloudellisen kokonaisuuden, jossa Säästöpankkiliitto osk ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Säästöpankkien yhteenliittymän muodostavat Yhteenliittymän keskusyhteisönä toimiva Säästöpankkiliitto osk, 21 Säästöpankkiä, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj, Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj sekä edellä

mainittujen konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset, Säästöpankkipalvelut Oy ja Sp-Rahastoyhtiö Oy.

Säästöpankkiryhmän laajuus eroaa Säästöpankkien yhteenliittymän laajuudesta siinä, että Säästöpankkiryhmään kuuluu myös muita yhteisöjä kuin luotto- ja rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä. Näistä merkittävimmät ovat Sp-Henkivakuutus Oy ja Sp-Koti Oy. Säästöpankkiryhmä ei muodosta konsernia eikä luottolaitostoiminnasta annetussa laissa määriteltyä konsolidointiryhmää, sillä Säästöpankkiliitto osk:lla ja sen jäsen-säästöpankeilla ei ole toisiinsa nähden konsernilaskentaperiaatteiden tarkoittamaa määräysvaltaa. Tämän vuoksi Säästöpankkiryhmälle ei voida määritellä emoyhtiötä.

Katsauskauden aikana toteutettiin 2 säästöpankkien välistä fuusiota. Kiikoisten Säästöpankki fuusioitui Huittisten Säästöpankkiin ja Suomenniemen Säästöpankki fuusioitui Säästöpankki Optiaan. Fuusioiden seurauksena Yhteenliittymään ja Säästöpankkiryhmään kuuluvien Säästöpankkien määrä väheni 23 pankista 21 pankkiin. Lisäksi Säästöpankkiryhmä myi 1.4.2019 toteutuneessa kaupassa omistuksensa Oy Samlink Ab:ssa yhdessä muiden Samlinkin omistajatahojen kanssa Cognizant Technology Solutions Finland Oy:lle. Säästöpankkiryhmän omistusosuus Samlinkista ennen kauppaa oli 42 prosenttia ja yhtiö yhdisteltiin Ryhmän tilinpäätökseen osakkuusyhtiönä.

Säästöpankkien yhteenliittymän ja sen ympärille muodostuvan Säästöpankkiryhmän rakenne on kuvattu alla olevassa kaaviossa (punainen kokonaisuus kuvaa yhteisvastuuta, vihreä Säästöpankkien yhteenliittymää ja sininen Säästöpankkiryhmää):

Säästöpankkiliitto osk toimii koko Säästöpankkiryhmän ryhmäohjauksesta ja sisäisestä valvonnasta vastaavana Keskusyhteisönä. Laissa talletuspankkien yhteenliittymästä määrätään, että Säästöpankkien yhteenliittymän Keskusyhteisön Säästöpankkiliitto osk:n on laadittava Säästöpankkiryhmän yhdistelty tilinpäätös. Säästöpankkiliitto osk:n hallitus on vastuussa tilinpäätöksen laatimisesta. Tilinpäätös laaditaan Säästöpankkiryhmän muodostamasta taloudellisesta kokonaisuudesta. Kaikki jäljempänä esitetyt luvut ovat Säästöpankkiryhmän lukuja ellei toisin ole mainittu.

Säästöpankkiliitto osk:n kotipaikka on Helsinki, ja sen rekisteröity osoite on Teollisuuskatu 33, 00510 Helsinki.

Jäljennökset Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksistä sekä puoli-vuosikatsauksista ovat saatavissa osoitteesta www.saastopankki.fi/saastopankkiryhma tai Säästöpankkiliiton toimitiloista käynti-osoitteesta Teollisuuskatu 33, 00510 Helsinki.

LIITE 2: LAATIMISPERIAATTEET

1. Yleistä

Säästöpankkiryhmän yhdistelty tilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti siten kuin EU on standardit hyväksynyt.

Puolivuosikatsaus 1.1.-30.6.2019 on laadittu IAS 34 Osavuosit-saukset-standardin mukaisesti. Katsauskaudella käyttöön otetut laatimisperiaatteiden muutokset on kuvattu alla. Tilinpäätöksen 2018 liitetiedoista löytyy noudatetut tilinpäätösperiaatteet kokonaisuudessaan.

Puolivuosikatsausta ei ole tilintarkastettu.

Säästöpankkiryhmän puolivuosit-saus laaditaan euroina, joka on Ryhmän kirjanpito- ja toiminnallinen valuutta. Puolivuosikatsaus esitetään tuhansina euroina, ellei toisin ole mainittu.

2. Merkittävimmät johdon harkintaa edellyttävät laatimispe-riaatteet ja arvioihin sisältyvät keskeiset epävarmuustekijät

IFRS-standardien mukaisen katsauksen laatiminen vaatii Säästöpankkiryhmän johdolta harkintaa sekä arvioiden ja oletusten tekemistä, jotka vaikuttavat esitettäviin varoihin ja velkoihin sekä muihin tietoihin kuten tuottojen ja kulujen määrään. Vaikka arviot perustuvat johdon tämän hetkiseen parhaaseen näkemykseen, on mahdollista, että toteumat poikkeavat puolivuosit-sauksessa käytetyistä arvioista.

Ryhmän keskeiset arviot koskevat tulevaisuutta ja puolivuosit-sauspäivän arvioihin liittyviä keskeisiä epävarmuustekijöitä ja ne liittyvät erityisesti käyvän arvon määrittämiseen, rahoitusvarojen arvonalentumisiin, henkivakuutus-sopimuksista aiheutuvan velan määrittämiseen, laskennallisten verosaamisten kirjaamiseen vahvistetuista tappioista sekä eläkevelvoitteiden nykyarvoon.

Johdon harkintaa edellyttävissä laatimispe-riaatteissa ja arvioihin sisältyvissä epävarmuustekijöissä ei ole tapahtunut merkit-tävää muutosta tilinpäätökseen 2018 verrattuna.

3. Muutokset laatimisperiaatteissa katsauskauden aikana

IFRS 16 Vuokrasopimukset

IFRS 16 Vuokrasopimukset standardi astui voimaan 1.1.2019. Säästöpankkiryhmä on soveltanut siirtymävaiheessa yksinkertaistettua lähestymistapaa ja vertailutietoja ei ole oikaistu.

Ennen IFRS 16 siirtymävaihetta 1.1.2019 Säästöpankkiryhmällä ei ole ollut IAS 17 ja IFRIC 4 mukaisia rahoitusleasingsopimuksia. Siirtymävaiheessa vuokrasopimusvelaksi kirjattiin vuokrasopimuksen 1.1.2019 jäljellä olevat vuokramaksut diskontattuna nykyarvoon. Diskonttokorkona käytettiin siirtymähetken lisäluotonkorkoa, mikä on se korko, jolla Säästöpankkien Keskuspankki antaa rahoitusta ryhmän Säästöpankeille. Kaikkien käyttöoikeuskohteiden arvoksi kirjattiin vuokrasopimusvelkaa vastaava määrä, mikä oli siirtymähetkellä 13 miljoonaa euroa. Vuokralle otetut käyttöomaisuuserät esitetään tase-erässä Aineelliset hyödykkeet ja vuokrasopimusvelka esitetään erässä Varaukset ja muut velat. Katsauskauden lopussa 30.6.2019 käyttöoikeusomaisuuden arvo oli 11,6 miljoonaa euroa ja vuokrasopimusvelka 11,6 miljoonaa euroa.

IFRS 16 Vuokrasopimukset standardin käyttöönoton vaikutukset (1 000 euroa)	31.12.2018	IFRS 16 Siirtyminen	1.1.2019	30.6.2019
Käyttöoikeusomaisuus, Koneet ja kalusto	-	493	493	400
Käyttöoikeusomaisuus, Kiinteistöt ja huoneistot	-	12 534	12 534	11 184
Varat		13 028	13 028	11 584
Leasingvelka, koneet ja kalusto	-	493	493	400
Leasingvelka, Kiinteistöt ja huoneistot	-	12 534	12 534	11 196
Oma pääoma	-	-	-	12
Velat ja oma pääoma		13 028	13 028	11 608
				1-6/2019
Korkokulu				-25
Poistot				-1 444
Vuokrakulu				1 456
Kauden tulos				-12

IFRS 16 -siirtymällä ei ollut tulosvaikutusta eikä vaikutusta edellisten tilikausien voittovaroihin. IFRS 16 standardin siirtymän vaikutukset sekä Säästöpankkiryhmän uudet laadintaperiaatteet vuokrasopimuksia koskien on kuvattu Tilinpäätöksessä 2018 kohdassa Laatimisperiaatteet - Tulevilla kausilla sovellettavat uudet ja muutetut standardit.

Muutokset esittämistavassa

Tulos- ja tasekaavan ryhmittelyä on muutettu puolivuosisikatsauksessa 1.1.-30.6.2019. Uudella ryhmittelyllä ei ole vaikutusta kauden tulokseen, omaan pääomaan tai taseen loppusummaan. Vertailutiedot on oikaistu uuden ryhmittelyn mukaiseksi ja esitetty puolivuosisikatsauksessa 1.1.-30.6.2019.

Tuloslaskelman rivi Kaupankäynnin nettotuotot esitetään Sijoitustoiminnan nettotuotoissa luonteensa mukaisesti. Vastaavasti taseen erä Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat esitetään erässä Sijoitusomaisuus. Lisäksi Kantarahastot esitetään omana eränään taseen Velat ja oma pääoma puolella.

Tilinpäätöksestä 2018 alkaen toteutuneet luottotappiot on kirjattu tuloslaskelman erään Arvon alentumistappiot rahoitusvaroista. Puolivuosisikatsauksessa 1.1.-30.6.2018 toteutuneet luottotappiot on esitetty tuloslaskelman erässä Liiketoiminnan muut kulut. Puolivuosisikatsauksen 2019 vertailutietoja on oikaistu vastaamaan tilinpäätöksen 2018 esittämistapaa. Muutoksen seurauksena vertailukauden 1.1.-30.6.2018 Liiketoiminnan muut kulut pienenevät 4,2 miljoonaa euroa ja Arvon alentumistappiot rahoitusvaroista kasvoivat vastaavasti 4,2 miljoonaa euroa.

KAUDEN TULOS

LIITE 3: SEGMENTTI-INFORMAATIO

Säästöpankkiryhmä raportoi segmenttitiedot IFRS 8 -standardin mukaisesti. IFRS 8:n mukaan raportointi ylimmälle operatiiviselle päätöksentekijälle muodostaa segmenttiraportoinnin perustan. Puolivuosikatsauksessa segmenttitietona esitettävän informaation segmenttijako perustuu täten samaan jakoon, jota noudatetaan johdon raportoinnissa.

Säästöpankkiryhmän ylimpänä operatiivisena päätöksentekijänä toimii Säästöpankkiliitto osk:n hallitus. Säästöpankkiliitto osk toimii Säästöpankkien yhteenliittymän Keskusyhteisönä, ja Säästöpankkiliitto osk:n sääntöjen mukaan Säästöpankkiryhmän resurssien kohdistamisesta ja tuloksellisuuden arvioinnista vastaa ensisijaisesti Keskusyhteisön hallitus.

Säästöpankkiryhmän raportoitavat segmentit ovat Pankkitoiminta sekä Varallisuudenhoidon palvelut. Raportoitaviin segmentteihin kuulumaton toiminta esitetään täsmäytyslaskelmilla.

Pankkitoimintasegmenttiin sisältyvät jäsensäästöpankit, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj ja Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj. Säästöpankit harjoittavat vähittäispankkitoimintaa. Säästöpankkien Keskuspankki toimii jäsenpankkien keskusluottolaitoksena. Sp-Kiinnitysluottopankki harjoittaa kiinnitysluottopankkitoimintaa. Pankkitoiminnan merkittävimmät tuottoerät ovat korkokate, palkkiotuotot ja sijoitustoiminnan tuotot. Merkittävimmät kuluerät ovat henkilöstökulut sekä muut liiketoiminnan kulut.

Varallisuudenhoidon palvelut -segmenttiin sisältyy Sp-Rahastoyhtiö Oy sekä Sp-Henkivakuutus Oy. Sp-Rahastoyhtiö Oy harjoittaa sijoitusrahastojen hallinnointia sekä omaisuudenhoitoa ja Sp-Henkivakuutus Oy henkivakuutustoimintaa. Varallisuudenhoidon palvelut -segmentin merkittävimmät tuottoerät ovat palkkiotuotot, vakuutusmaksutulo sekä sijoitustoiminnan tuotot. Merkittävimmät kuluerät ovat palkkiokulut, korvauskulut, henkilöstökulut sekä liiketoiminnan muut kulut.

Segmenttiraportointi laaditaan noudattaen Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, jotka esitetään tilinpäätöksen liitteessä 2.

Ryhmän sisäiset transaktiot eliminoidaan raportoitavien segmenttien sisällä ja välillä. Hankintameno -eliminoinnit, määräysvallattomien omistajien osuus sekä muut Ryhmän sisäiset järjestelyt sisältyvät täsmäytyslaskelmilla esitettäviin eliminoiteihin.

Segmenttien välinen hinnoittelu perustuu markkinahintoihin.

IFRS 8 mukaisesti Säästöpankkiryhmän tulee ilmoittaa, jos tuotot liiketoimista yhden yksittäisen ulkoisen asiakkaan kanssa ylittävät 10 % Ryhmän tuotoista. Säästöpankkiryhmällä ei ole asiakkaita, joiden tuotot ylittäisivät 10 % Ryhmän tuotoista.

Tuloslaskelma 1-6/2019 (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varallisuuden- hoidon palvelut	Raportoittavat segmentit yhteensä
Korkokate	77 346	-53	77 293
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	30 993	12 992	43 985
Sijoitustoiminnan nettotuotot	31 138	-186	30 952
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot		8 934	8 934
Liiketoiminnan muut tuotot	3 226	15	3 241
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	142 702	21 702	164 405
Henkilöstökulut	-32 266	-3 544	-35 810
Liiketoiminnan muut kulut ja poistot yhteensä	-63 943	-5 472	-69 415
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-96 209	-9 016	-105 225
Arvonalentumistappiot rahoitusvaroista	-1 625		-1 625
Tulos ennen veroja	44 868	12 687	57 554
Tuloverot	-10 357	-2 536	-12 893
Tulos	34 511	10 151	44 661
Tase			
Käteiset varat	1 364 695		1 364 695
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	99 697	2 099	101 796
Lainat ja saamiset asiakkailta	8 764 111		8 764 111
Johdannaiset	81 435		81 435
Sijoitusomaisuus	1 180 304	4 999	1 185 303
Henkivakuutustoiminnan varat		895 923	895 923
Muut varat	166 185	10 225	176 411
Varat yhteensä	11 649 715	913 247	12 569 673
Velat luottolaitoksille	271 303		271 303
Velat asiakkaille	7 242 890		7 242 890
Johdannaiset	2 907		2 907
Liikkeeseenlasketut velkakirjat	2 878 970		2 878 970
Henkivakuutustoiminnan velat		858 364	858 364
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	74 226		74 226
Muut velat	75 056	2 348	77 404
Velat yhteensä	10 539 173	860 712	11 406 064
Henkilöstön määrä kauden lopussa	1 082	83	1 165

Täsmäytyslaskelmat (1 000 euroa)	1-6/2019	1-6/2018
Tuotot		
Raportoitavien segmenttien tuotot yhteensä	164 405	125 424
Allokoimattomat tuotot, muut toiminnot	8 560	-479
Säästöpankkiryhmän tuotot yhteensä	172 965	124 945
Tulos		
Raportoitavien segmenttien tulos yhteensä	44 661	25 653
Allokoimattomat erät	6 280	-619
Säästöpankkiryhmän tulos yhteensä	50 941	25 034
Varat		
Raportoitavien segmenttien varat yhteensä	12 569 673	11 705 449
Allokoimattomat varat, muut toiminnot	-17 709	291
Säästöpankkiryhmän varat yhteensä	12 551 965	11 705 740
Velat		
Raportoitavien segmenttien velat yhteensä	11 406 064	10 663 580
Allokoimattomat velat, muut toiminnot	54 478	13 364
Säästöpankkiryhmän velat yhteensä	11 460 542	10 676 943

Tuloslaskelma 1-6/2018 (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varallisuudenhoidon palvelut	Raportoittavat segmentit yhteensä
Korkokate	74 746	-23	74 723
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	28 903	12 629	41 532
Sijoitustoiminnan nettotuotot	90	-236	-145
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot		7 692	7 692
Liiketoiminnan muut tuotot	1 542	81	1 623
Liiketoiminnan tuotot yhteensä*	105 281	20 144	125 424
Henkilöstökulut	-32 689	-3 708	-36 397
Liiketoiminnan muut kulut ja poistot yhteensä	-60 398	-4 526	-64 925
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-93 087	-8 235	-101 322
Arvon alentumistappiot rahoitusvaroista	5 566		5 566
Osuus osakkuusyhtiön tuloksesta			
Tulos ennen veroja	17 760	11 909	29 669
Tuloverot	-1 718	-2 298	-4 016
Tulos	16 042	9 611	25 653
Tase 31.12.2018			
Käteiset varat	839 592		839 592
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	91 684		91 684
Lainat ja saamiset asiakkailta	8 488 196		8 488 196
Johdannaiset	51 134		51 134
Sijoitusomaisuus	1 233 552		1 233 552
Henkivakuutustoiminnan varat		826 338	826 338
Muut varat	160 625	14 328	174 952
Varat yhteensä	10 864 783	840 666	11 705 449
Velat luottolaitoksille	228 018		228 018
Velat asiakkaille	6 943 977		6 943 977
Johdannaiset	1 981		1 981
Liikkeeseenlasketut velkakirjat	2 488 146		2 488 146
Henkivakuutustoiminnan velat		810 359	810 359
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	82 200		82 200
Muut velat	97 966	10 932	108 898
Velat yhteensä	9 842 289	821 291	10 663 580
Henkilöstön määrä tilikauden lopussa	1 135	79	1 214

LIITE 4: KORKOKATE

(1 000 euroa)	1-6/2019	1-6/2018
Korkotuotot		
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavista saamistodistuksista	2 035	1 974
Lainoista ja saamisista luottolaitoksilta	287	287
Lainoista ja saamisista asiakkailta	71 324	68 813
Saamistodistuksista	5 964	6 735
Johdannaissopimuksista		
Suojaavista johdannaisista	12 730	13 171
Muista	860	686
Yhteensä	93 200	91 665
Korkokulut		
Veloista luottolaitoksille	-1 895	-1 987
Veloista asiakkaille	-5 852	-7 641
Johdannaissopimuksista		
Suojaavista johdannaisista	-953	-1 413
Liikkeeseenlasketuista velkakirjoista	-6 169	-4 745
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus	-857	-1 042
Muista	-195	-123
Yhteensä	-15 921	-16 951
Korkokate	77 279	74 714

LIITE 5: PALKKIOTUOTOT JA -KULUT, NETTO

(1 000 euroa)	1-6/2019	1-6/2018
Palkkiotuotot		
Luotonannosta	10 738	10 822
Talletuksista	161	193
Maksuliikenteestä	18 484	16 149
Arvopapereiden välittämisestä	663	457
Rahastoista	12 992	13 074
OmaisuuDENhoidosta	243	240
Lainopillisista tehtävistä	1 998	1 771
Arvopaperien säilytyspalkkiot	618	764
Vakuutusten välityksestä	777	829
Takauksista	940	732
Muista	1 390	1 307
Yhteensä	49 002	46 339
Palkkiokulut		
Maksuliikenteestä	-1 468	-1 629
Arvopapereista	-656	-619
Rahastoista	-28	-109
OmaisuuDENhoidosta	-360	-361
Muista	-2 464	-2 136
Yhteensä	-4 976	-4 854
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	44 026	41 485

LIITE 6: SIOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTOT

(1 000 euroa)	1-6/2019	1-6/2018
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot		
Saamistodistuksista		
Myyntivoitot ja -tappiot	253	-83
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretyt	440	2 248
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset		
Saamistodistuksista yhteensä	693	2 165
Osakkeista ja osuuksista		
Osinkotuotot	56	-14
Osakkeista ja osuuksista yhteensä	56	-14
Yhteensä	749	2 151
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot		
Saamistodistuksista		
Myyntivoitot ja -tappiot	65	130
Ärvostusvoitot ja tappiot	1 369	-1 461
Osakkeista ja osuuksista		
Osinkotuotot	2 818	2 839
Myyntivoitot ja -tappiot	884	-276
Ärvostusvoitot ja tappiot	24 375	-5 426
Valuuttatoiminnan nettotuotot	22	51
Johdannaisista*)	53	-107
Suojauslaskennan nettotuotot		
Suojaavien instrumenttien käyvän arvon muutos	29 884	2 680
Suojattavien kohteiden käyvän arvon muutos	-31 840	-2 903
Yhteensä	27 629	-4 473
* Sisältää 57 (-107) tuhatta euroa rahavirran suojauksen tehotonta osuutta.		
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot		
Vuokra- ja osinkotuotot	3 497	3 500
Myyntivoitot ja -tappiot	290	990
Muut tuotot sijoituskiinteistöistä	64	134
Vastike- ja hoitokulut	-2 489	-2 476
Poistot ja arvonalentumiset sijoituskiinteistöistä	-1 668	-767
Vuokrakulut sijoituskiinteistöistä	-16	-17
Yhteensä	-321	1 364
Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	28 057	-958

LIITE 7: HENKIVAKUUTUSTOIMINNAN NETTOTUOTOT

(1 000 euroa)	1-6/2019	1-6/2018
Vakuutusmaksutulo		
Säästöpankkiryhmän osuus	46 264	80 680
Jälleenvakuuttajien osuus	-262	-72
Sijoitustoiminnan nettotuotot	66 196	6 864
Korvauskulut		
Maksetut korvaukset	-50 703	-32 299
Korvausvastuun muutos	-653	-2 581
Vakuutusvelan muutos		
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-50 953	-44 035
Muut	-955	-865
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot yhteensä	8 934	7 692

Sijoitustoiminnan nettotuotot (1 000 euroa)	1-6/2019	1-6/2018
Korkokate	53	64
Osinkotuotot	395	428
Realisoituneet myyntivoitot ja -tappiot		813
Realisoitumattomat arvomuutokset	64 351	5 438
Muut sijoitukset	169	233
Valuuttatoiminnan nettotuotot	-3	119
Sijoitussidonnaisten asiakasvarojen nettotuotot	1 232	-231
Yhteensä	66 196	6 864

LIITE 8: ARVONALENTUMISTAPPIOT RAHOITUSVAROISTA

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat rahoitusvarat arvonalentumisvaiheittain	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
Rahoitusvarat 30.6.2019				
Sijoitusomaisuus	660 213		352	660 565
Lainat ja saamiset	7 886 892	739 242	197 877	8 824 011
Taseen ulkopuoliset erät	553 321	21 779	1 411	576 512
Yhteensä	9 100 426	761 021	199 641	10 061 088

	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
Rahoitusvarat 31.12.2018				
Sijoitusomaisuus	627 993			627 993
Lainat ja saamiset	7 536 398	810 113	208 218	8 554 729
Taseen ulkopuoliset erät	503 889	36 381	4 235	544 505
Yhteensä	8 668 280	846 494	212 453	9 727 227

Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL), Lainat ja saamiset asiakkailta sekä asiakkaisiin kohdistuvat taseen ulkopuoliset erät (1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
	12 kk ECL	Koko voimassa-oloajan ECL	Koko voimassa-oloajan ECL	
Odotettavissa olevat luottotappiot 1.1.2019	5 127	5 241	23 993	34 361
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	1 249	275	286	1 810
Taseesta pois kirjatut tai poismaksetut erät (ilman luottotappioita)	-832	-464	-334	-1 629
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-177	914		737
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-31		1 011	980
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	248	-1 123		-875
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3		-417	1 399	983
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	1		-49	-48
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2		103	-245	-142
Lopulliseksi luottotappioksi kirjatut			-1 720	-1 720
ECL:n nettomuutos				95
Odotettavissa olevat luottotappiot 30.6.2019	5 585	4 529	24 341	34 455

Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL), Sijoitusomaisuus (1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
	12 kk ECL	Koko voimassa-oloajan ECL	Koko voimassa-oloajan ECL	
Odotettavissa olevat luottotappiot 1.1.2019	1 686			1 686
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	266			266
Taseesta pois kirjatut tai poismaksetut erät (ilman luottotappioita)	-221			-221
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-22		257	236
ECL:n nettomuutos				281
Odotettavissa olevat luottotappiot 30.6.2019	1 967			1 967

Odotettavissa olevat luottotappiot 30.6.2019 yhteensä 36 423

Odotettavissa olevien luottotappioiden muutos 1.1.-30.6.2019 yhteensä 376

Odottavissa olevat luottotappiot (ECL), Lainat ja saamiset asiakkailta sekä asiakkaisiin kohdistuvat taseen ulkopuoliset erät	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
(1 000 euroa)	12 kk ECL	Koko voimassa- oloajan ECL	Koko voimassa- oloajan ECL	
Odottavissa olevat luottotappiot 1.1.2018	6 263	4 841	31 137	42 241
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	1 398	1 046	964	3 408
Taseesta pois kirjatut tai poismaksetut erät (ilman luottotappioita)	-2 223	-1 777	-3 230	-7 230
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-688	1 708		1 020
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-197		1 885	1 688
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	70	-378		-308
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3		-553	1 689	1 136
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	504		-563	-59
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2		353	-380	-27
Lopulliseksi luottotappioksi kirjatut			-7 509	-7 509
ECL:n nettomuutos				-7 881
Odottavissa olevat luottotappiot 31.12.2018	5 127	5 241	23 993	34 361

Odottavissa olevat luottotappiot (ECL), Sijoitusomaisuus	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
(1 000 euroa)	12 kk ECL	Koko voimassa- oloajan ECL	Koko voimassa- oloajan ECL	
Odottavissa olevat luottotappiot 1.1.2018	1 614			1 614
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	705			705
Taseesta pois kirjatut tai poismaksetut erät (ilman luottotappioita)	-633			-633
ECL:n nettomuutos				72
Odottavissa olevat luottotappiot 31.12.2018	1 686			1 686
Odottavissa olevat luottotappiot 31.12.2018 yhteensä				36 047
Odottavissa olevien luottotappioiden muutos 1.1.-31.12.2018 yhteensä				-7 809

VARAT

LIITE 9: RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN LUOKITTELU

30.6.2019 (1 000 euroa)	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Käypään arvoon tulosvaikut- teisesti kirjattavat	Muut rahoitusvelat	Ei rahoitusvaroja/-velkoja	Yhteensä
Käteiset varat	1 362 195					1 362 195
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	104 597					104 597
Lainat ja saamiset asiakkailta	8 763 188					8 763 188
Johdannaiset			81 435			81 435
suojaavat johdannaiset			81 435			
josta rahavirran suojausta			3 864			
josta käyvän arvo suojausta			77 570			
Sijoitusomaisuus	41 469	619 719	446 705		41 438	1 149 331
Henkivakuutustoiminnan varat*	18 516	163 978	723 245		2 190	907 929
Varat yhteensä	10 289 965	783 698	1 251 384		43 628	12 368 675

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat			3 372			3 372
Velat luottolaitoksille		271 303				271 303
Velat asiakkaille		7 236 740				7 236 740
Johdannaiset			2 907			2 907
suojaavat johdannaiset			2 907			
josta käyvän arvon suojausta			2 907			
Liikkeeseenlasketut velkakirjat				2 873 972		2 873 972
Henkivakuutustoiminnan velat*			737 799	112 865	2 216	852 881
Velat, joilla on huonompi etuoikeus				74 320		74 320
Velat yhteensä		7 508 043	744 079	3 061 157	2 216	11 315 494

* Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat erät sisältävät sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset ja niihin liittyvät velat.

31.12.2018 (1 000 euroa)	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Käypään arvoon tulosvaikut- teisesti kirjattavat	Muut rahoitusvelat	Ei rahoitusvaroja/-velkoja	Yhteensä
Käteiset varat	15 980		823 612			839 592
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat			65 057			65 057
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	91 988					91 988
Lainat ja saamiset asiakkailta	8 486 767		508			8 487 276
Johdannaiset			51 134			51 134
suojaavat johdannaiset			51 134			
josta rahavirran suojausta			3 566			
josta käyvän arvo suojausta			47 568			
Sijoitusomaisuus	42 146	585 889	480 440		42 723	1 151 199
Henkivakuutustoiminnan varat*		162 787	677 373		1 540	841 700
Varat yhteensä	8 636 881	748 677	2 098 125	0	44 263	11 527 946

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat			20 575			20 575
Velat luottolaitoksille				228 018		228 018
Velat asiakkaille				6 940 818		6 940 818
Johdannaiset			1 981			1 981
suojaavat johdannaiset			1 981			
josta rahavirran suojausta			1 981			
josta käyvän arvon suojausta			1 981			
Liikkeeseenlasketut velkakirjat				2 488 147		2 488 147
Henkivakuutustoiminnan velat*			677 303	121 420	3 073	801 796
Velat, joilla on huonompi etuoikeus				82 288		82 288
Velat yhteensä	0	0	699 859	9 860 691	3 073	10 563 623

*Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat erät sisältävät sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset ja niihin liittyvät velat.

LIITE 10: LAINAT JA SAAMISET

(1 000 euroa)	30.6.2019	31.12.2018
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta		
Talletukset	104 597	91 765
Luotot ja muut saamiset		223
Yhteensä	104 597	91 988
Lainat ja saamiset asiakkailta		
Käytetyt tililuotot	88 868	84 456
Lainat	8 190 493	7 953 785
Korkotukilainat	412 382	385 273
Valtion varoista välitetyt lainat	1 392	1 667
Luottokortit	102 526	95 039
Takaussaamiset	851	529
Muut saamiset	86	86
Odotettavissa olevat luottotappiot	-33 386	-33 559
Yhteensä	8 763 188	8 487 276
Lainat ja saamiset yhteensä	8 867 785	8 579 264

LIITE 11: JOHDANNAISET JA SUOJAUSLASKENTA

Säästöpankkiryhmä suojaa korkoriskiään sekä käyvän arvon että rahavirran muutoksilta ja soveltaa suojaussuhteisiin suojauslaskentaa. Käyvän arvon suojauksen kohteena on kiinteäkorkoinen ottolainaus. Rahavirran suojauksen kohteena on vaihtuvakorkoisen antolainauksen tuleva korkovirta.

Käypää arvoa suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutos kirjataan tuloslaskelmassa erään "Sijoitustoiminnan nettotuotot". Käypää arvoa suojaattaessa myös suojattava kohde on suojauksen ajan arvostettu käypään arvoon, vaikka se muuten arvostettaisiin jaksotettuun hankintamenoon. Suojattavan kohteen käyvän arvon muutos on kirjattu taseessa kyseisen tase-erän oikaisuksi ja tu-

loslaskelmassa erään "Sijoitustoiminnan nettotuotot". Suojaavien johdannaisten korot esitetään korkotuottoina ja -kuluina niiden luonteen mukaisesti.

Rahavirtaa suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutoksen tehokas osuus kirjataan laskennallisilla veroilla oikaistuna omassa pääomassa olevaan suojausinstrumenttien rahastoon. Käyvän arvon muutoksen tehoton osuus kirjataan suoraan tuloslaskelman erään "Sijoitustoiminnan nettotuotot". Suojaavien johdannaisten korot esitetään korkotuottoina ja -kuluina niiden luonteen mukaisesti.

30.6.2019 (1 000 euroa)	Nimellisarvo/jäljellä oleva juoksu-aika			Yhteensä	Käyvät arvot	
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	yli 5 vuotta		Varat	Velat
Suojaavat johdannaissopimukset						
Käyvän arvon suojaus	509 689	1 325 755	911 000	2 746 445	77 570	2 907
Korkojohdannaiset	485 000	1 298 000	911 000	2 694 000	75 262	618
Osake- ja indeksijohdannaiset	24 689	27 755		52 445	2 309	2 289
Rahavirran suojaus		50 000		50 000	3 864	
Korkojohdannaiset		50 000		50 000	3 864	
Yhteensä	509 689	1 375 755	911 000	2 796 445	81 435	2 907

Johdannaiset yhteensä					81 435	2 907
------------------------------	--	--	--	--	---------------	--------------

Kaudella 1-6/2019 kirjattiin 251 tuhatta euroa tehokasta rahavirran suojausta muihin laajan tuloksen eriin. Rahavirran suojauksen tehoton osuus kaudella oli 58 tuhatta euroa ja se on kirjattu sijoitustoiminnan nettotuottojen alle erään Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot.

Periodit, joiden aikana suojattujen rahavirtojen odotetaan vaikuttavan tulokseen ovat seuraavat:

(1 000 euroa)	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	yli 5 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	994	2 920		3 914
Yhteensä	994	2 920		3 914

31.12.2018	Nimellisarvo/jäljellä oleva juoksu-aika			Käyvät arvot		
(1 000 euroa)	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	yli 5 vuotta	Yhteensä	Varat	Velat
Suojaavat johdannais-sopimukset						
Käyvän arvon suojaus	142 540	1 737 086	459 000	2 338 626	47 568	1 981
Korkojohdannaiset	115 000	1 695 000	459 000	2 269 000	45 877	290
Osake- ja indeksijohdannaiset	27 540	42 086		69 626	1 691	1 691
Rahavirran suojaus		40 000	10 000	50 000	3 566	
Korkojohdannaiset		40 000	10 000	50 000	3 566	
Yhteensä	142 540	1 777 086	469 000	2 388 626	51 134	1 981

Johdannaiset yhteensä 51 134 1 981

Kaudella 1-12/2018 kirjattiin -394 tuhatta euroa tehokasta rahavirran suojausta muihin laajan tuloksen eriin. Rahavirran suojauksen tehoton osuus kaudella oli 58 tuhatta euroa ja se on kirjattu sijoitustoiminnan nettotuottojen alle erään Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot.

Periodit, joiden aikana suojattujen rahavirtojen odotetaan vaikuttavan tulokseen ovat seuraavat:

(1 000 euroa)	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	yli 5 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	938	2 541	156	3 635
Yhteensä	938	2 541	156	3 635

LIITE 12: SIJOITUSOMAISUUS

(1 000 euroa)	30.6.2019	31.12.2018
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat		
Saamistodistukset	618 737	585 541
Osakkeet ja osuudet	7 016	14 555
Yhteensä	625 753	600 096
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat		
Saamistodistukset	40 546	44 482
Osakkeet ja osuudet	400 125	486 808
Yhteensä	440 671	531 290
Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat sijoitukset		
Saamistodistukset	41 828	42 452
Odotettavissa olevat luottotappiot	-359	-306
Yhteensä	41 469	42 146
Sijoituskiinteistöt	41 438	42 723
Sijoitusomaisuus yhteensä	1 149 331	1 216 256

LIITE 13: HENKIVAKUUTUSTOIMINNAN VARAT

(1 000 euroa)	30.6.2019	31.12.2018
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset		
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Sijoitusrahastot	416 536	378 111
Varainhoitosalkut	131 648	124 186
Muu sijoitussidonnainen kateomaisuus	191 589	174 385
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset yhteensä	739 773	676 681
Muut sijoitukset		
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	1 840	692
Yhteensä	1 840	692
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	2 659	2 673
Osakkeet ja osuudet	161 466	160 114
Yhteensä	164 126	162 787
Muut sijoitukset yhteensä	165 966	163 479
Henkivakuutustoiminnan sijoitukset yhteensä	905 739	840 160
Muut varat		
JV-Vakuutusmaksusaamiset	336	
Muut saamiset	1 442	1 290
Siirtosaamiset	412	250
Muut varat yhteensä	2 190	1 540
Henkivakuutustoiminnan varat yhteensä	907 929	841 700

Henkivakuutuksen käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen saamistodistusten, osakkeiden ja osuuksien sekä johdannaisten erittely noteerauksen liikkeesenlaskijan perusteella

(1 000 euroa)	30.6.2019			31.12.2018		
	Saamis-todistukset	Osakkeet ja osuudet	Johdannaissopimukset	Saamis-todistukset	Osakkeet ja osuudet	Johdannaissopimukset
Noteeratut	1 840	739 773		692	676 681	
Muilta	1 840	739 773		692	676 681	
Yhteensä	1 840	739 773		692	676 681	

VELAT

LIITE 14: VELAT LUOTTOLAITOKSILLE JA ASIAKKAILLE

(1 000 euroa)	30.6.2019	31.12.2018
Velat luottolaitoksille		
Velat keskuspankeille	38 000	38 000
Velat luottolaitoksille	233 303	190 018
Yhteensä	271 303	228 018
Velat asiakkaille		
Talletukset	7 174 657	6 896 963
Muut rahoitusvelat	5 362	6 149
Ottolainauksen käyvän arvon muutos	56 720	37 706
Yhteensä	7 236 740	6 940 818
Velat luottolaitoksille ja asiakkaille yhteensä	7 508 043	7 168 836

LIITE 15: LIIKKEESEENLASKETUT VELKAKIRJAT

(1 000 euroa)	30.6.2019	31.12.2018
Jaksotettuun hankintamenuon arvostettavat		
Joukkovelkakirjalainat	1 295 465	1 244 130
Vakuudelliset joukkovelkakirjalainat	1 494 519	997 099
Muut		
Sijoitustodistukset	83 987	246 918
Liikkeeseenlasketut velkakirjat yhteensä	2 873 972	2 488 147
Joista		
Vaihtuvakorkoiset	549 180	516 040
Kiinteäkorkoiset	2 324 792	1 972 108
Yhteensä	2 873 972	2 488 147

Säästöpankkiryhmällä ei ole ollut mitään viivästyksiä ja laiminlyöntejä liittyen sen liikkeeseen laskemiin velkakirjoihin.

LIITE 16: HENKIVAKUUTUSTOIMINNAN VELAT

(1 000 euroa)	30.6.2019	31.12.2018
Muu kuin sijoitussidonnaisten sopimusten velka		
Takuukorkoiset vakuutus sopimukset	112 865	121 420
Sijoitussidonnaisten sopimusten velka		
Sijoitussidonnaisten vakuutusten velka	505 604	472 591
Sijoitussidonnaisten sijoitussopimusten velka	232 196	204 712
Vastuuvelan riittävyydestin mukainen täydennys		
Muut velat		
Siirtovelat ja saadut ennakot	1 296	2 397
Muut	920	677
Henkivakuutustoiminnan velat yhteensä	852 881	801 796

Vastuuvelka on arvostettu kansallisen tilinpäätöksen periaatteiden mukaisesti. Vastuuvelan riittävyydestissä verrataan vastuuvelan riittävyyttä sisäisen mallin mukaiseen vastuuvelkaan. Vastuuvelan riittävyydestiä on kuvattu tarkemmin tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa.

MUUT LIITETIEDOT

LIITE 17: KÄYVÄT ARVOT ARVOSTUSMENETELMÄN MUKAISESTI

Rahoitusinstrumentit esitetään Ryhmän taseessa käypään arvoon tai jaksotettuun hankintamenuon. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa kuvataan rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu arvostustavan mukaan sekä perusteet arvostamistavoille ja käyvän arvon määrittämiselle.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot määritetään ensisijaisesti käyttämällä noteerauksia julkisesti noteeratuilta markkinoilta tai kolmansilta osapuolilta saatuja markkinahintoja. Mikäli markkinanoteerausta ei ole saatavilla, on tase-erät pääosin arvostettu diskonttaamalla tulevat kassavirrat raportointipäivän markkinakorkojen avulla. Käteisvarojen osalta käypänä arvona on käytetty nimellisarvoa. Myös vaadittaessa maksettavien talletusten osalta on nimellisarvon katsottu vastaavan käypää arvoa.

Säästöpankkiryhmällä ei ole kertaluontoisesti käypään arvoon arvostettuja varoja.

Käyvän arvon hierarkiat

Taso 1 sisältää rahoitusvarat, joiden arvo määräytyy likvideiltä markkinoilta saatavien noteerausten perusteella. Likvidiksi katsotaan markkina, jossa hinnat ovat saatavilla helposti ja riittävän säännöllisesti. Tasoon 1 kuuluvat noteeratut joukkovelkakirjalainat sekä muut arvopaperit ja pörssiosakkeet ja -johdannaiset, joille noteerataan julkisesti hinta.

Taso 2 sisältää rahoitusvarat, joille ei ole saatavissa noteerausta suoraan toimivilta markkinoilta ja joiden käypä arvo arvioidaan käyttäen arvostusmenetelmiä tai -malleja. Nämä perustuvat oletuksiin, joita tukevat todennettavissa oleva markkinainformaatio, kuten vastaavanlaisten instrumenttien noteerattuja korkoja tai hintoja. Tähän ryhmään kuuluvat mm. valuutta- ja korkojohdannaiset sekä yritys- ja sijoitustodistukset.

Taso 3 sisältää rahoitusvarat, joiden käypää arvoa ei saada julkisesta markkinanoteerauksesta tai todennettavissa olevaan markkinainformaatioon perustuvien arvostusmenetelmien tai -mallien avulla. Tasoon 3 luetaan noteeraamattomat osakeinstrumentit, strukturoidut sijoitukset sekä muut arvopaperit, joille ei tällä hetkellä ole saatavissa sitovaa markkinanoteerausta. Usein tason 3 käypä arvo perustuu kolmannelta osapuolelta saatavaan hintatietoon.

Siirrot tasojen välillä

Siirrot käyvän arvon hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen siirron aiheuttaman tapahtuman tai olosuhteiden muutoksen toteutumispäivänä.

Siirtoja tasojen 1 ja 2 välillä ei ole ollut kauden 1.1.-30.6.2019 aikana.

30.6.2019	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo hierarkiatasoin			
Rahoitusvarat (1 000 euroa)		Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostettavat					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					
Pankkitoiminta	443 333	426 921		16 412	443 333
Varallisuudenhoidon palvelut*	723 245	721 258		1 987	723 245
Muut toiminnot**	3 372	3 372			3 372
Johdannaispimukset					
Pankkitoiminta	81 435	19	81 415		81 435
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavat					
Pankkitoiminta	619 719	601 044	13 981	4 694	619 719
Varallisuudenhoidon palvelut*	163 978	153 822		10 156	163 978
Jaksotettuun hankintamenuon arvostettavat					
Sijoitusomaisuus, pankkitoiminta	41 469	42 313			42 313
Lainat ja muut saamiset, pankkitoiminta	10 229 980		11 893 996		11 893 996
Sijoitusomaisuus, varallisuudenhoidon palvelut	18 516		18 516		18 516
Rahoitusvarat yhteensä	12 325 047	1 948 750	12 007 909	33 249	13 971 392

* Sisältää sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevien sijoitusten käyvät arvot, jotka sisältyvät tason 1 saldoihin.

** Muiden sijoittajien osuus konsolidoitavista rahastoista.

30.6.2019	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo hierarkiatasoittain			
Rahoitusvelat (1 000 euroa)		Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostettavat					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					
Varallisuudenhoidon palvelut*	737 799	737 799			737 799
Muut toiminnot**	3 372	3 372			3 372
Johdannaiset					
Pankkitoiminta	2 907		2 907		2 907
Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat					
Pankkitoiminta	10 456 334	2 720 758	7 009 490	747 516	10 477 764
Rahoitusvelat yhteensä	11 200 413	3 461 929	7 012 397	747 516	11 221 843

* Sisältää sijoitussidonnaisten vakuutusten ja sijoitussidonnaisten sijoitussopimusten velkoja, jotka raportoidaan tasolla 1 alla olevan sijoituksen arvostuksen mukaisesti.

** Muiden sijoittajien osuus konsolidoitavista rahastoista.

Tapahtumat tasolla 3

Täsmäytys muutoksille, jotka ovat tapahtuneet rahoitusinstrumenteille, jotka kuuluvat tasoon 3.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvarat (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varallisuudenhoidon palvelut	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2019	20 531	692	21 223
Hankinnat	1 897	1 000	2 897
Myynnit	-5 224		-5 224
Tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset, realisoituneet	27		27
Tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset, ei-realisoituneet	432	295	728
Siirrot tasolle 1 ja 2	-1 251		-1 251
Kirjanpitoarvo 30.6.2019	16 412	1 987	18 399

Tuloslaskelman kautta kirjatut arvonmuutokset on kirjattu eriin "Sijoitustoiminnan nettotuotot" ja "Henkivakuutustoiminnan nettotuotot".

Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varallisuudenhoidon palvelut	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2019	5 347	10 899	16 245
Hankinnat	500	3 193	3 693
Myynnit	-691	-4 193	-4 884
Eräänntyneet kauden aikana	-999		-999
Tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset, realisoituneet	57		57
Laajaan tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset	480	258	738
Kirjanpitoarvo 30.6.2019	4 694	10 156	14 850

Tuloslaskelmaan vuoden aikana kirjatut käyvän arvon muutokset sisältyvät eriin "Sijoitustoiminnan nettotuotot" ja "Henkivakuutustoiminnan nettotuotot".

Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset on kirjattu muiden laajan tuloksen erien kautta oman pääoman käyvän arvon rahastoon.

**Herkkyysanalyysi rahoitusinstrumenteille, jotka kuuluvat tasoon 3
(1 000 euroa)**

30.6.2019	Kirjanpito- arvo	Negatiivinen tulosvaiku- tus oletetuille muutoksille
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Pankkitoiminta	16 412	-232
Varallisuudenhoidon palvelut	1 987	-385
Yhteensä	18 399	-616
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat		
Pankkitoiminta	4 694	-379
Varallisuudenhoidon palvelut	10 156	-1 523
Yhteensä	14 850	-1 903
Yhteensä	33 249	-2 519

Yllä olevassa taulukossa esitetään tason 3 instrumenttien käyvän arvon herkkyys oletetuille muutoksille. Käypää arvoa on testattu olettamalla korkotason muuttuvan 1 % kaikissa maturitettiluokissa samanaikaisesti. Ei-korkoherkkien sijoitusten osalta herkkyysanalyysissä on käytetty negatiivista 15 % arvonmuutosta. Johdannaisien osalta herkkyysanalyysissä on käytetty mahdollisena arvonmuutoksena koko johdannaisen käypää arvoa.

31.12.2018	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo hierarkiatasoinen			
Rahoitusvarat (1 000 euroa)		Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostettavat					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					
Pankkitoiminta	1 349 043	1 328 512		20 531	1 349 043
Varainhoito- ja henkivakuutus-toiminta*	677 373	676 681		692	677 373
Muut toiminnot**	20 575	20 575			20 575
Johdannaispaimukset					
Pankkitoiminta	51 134		51 133		51 134
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat					
Pankkitoiminta	585 889	571 252	10 475	5 347	587 074
Varainhoito- ja henkivakuutus-toiminta*	162 787	151 888		10 899	162 787
Jaksotettuun hankintamenuon arvostettavat					
Sijoitusomaisuus, pankkitoiminta	42 146	42 704		1 000	43 704
Lainat ja muut saamiset, pankkitoiminta	8 594 736		10 400 870		10 400 870
Rahoitusvarat yhteensä	11 483 683	2 791 613	10 462 478	38 468	13 292 560

* Sisältää sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevien sijoitusten käyvät arvot, jotka sisältyvät tason 1 saldoihin.

** Muiden sijoittajien osuus konsolidoitavista rahastoista.

31.12.2018	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo hierarkiatasoittain			
Rahoitusvelat (1 000 euroa)		Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostettavat					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta*	677 303	677 303			677 303
Muut toiminnot**	20 575	20 575			20 575
Johdannaiset					
Pankkitoiminta	1 981		1 981		1 981
Jaksotettuun hankintamenuon arvostettavat					
Pankkitoiminta	9 739 271	2 161 228	6 922 896	664 002	9 748 125
Rahoitusvelat yhteensä	10 439 130	2 859 106	6 924 877	664 002	10 447 985

* Sisältää sijoitussidonnaisten vakuutusten ja sijoitussidonnaisten sijoitussopimusten velkoja, jotka raportoidaan tasolla 1 alla olevan sijoituksen arvostuksen mukaisesti.

** Muiden sijoittajien osuus konsolidoitavista rahastoista.

Tapahtumat tasolla 3

Täsmäytys muutoksille, jotka ovat tapahtuneet rahoitusinstrumenteille ja jotka kuuluvat tasoon 3.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvarat (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	8 772	1 797	10 569
IFRS 9 siirtymän vaikutus avaan taseeseen	8 867		8 867
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	17 639	1 797	19 436
Hankinnat	3 784	840	4 624
Myynnit	-1 668	-1 813	-3 481
Eräntyneet tilikauden aikana	-33		-33
Tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset, realisoituneet	70	16	86
Tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset, ei-realisoituneet	-810	-148	-958
Siirrot tasolta 1 ja 2	1 550		1 550
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	20 531	692	21 223

Tuloslaskelman kautta kirjatut arvonmuutokset on kirjattu eriin "Sijoitustoiminnan nettotuotot" ja "Henkivakuutustoiminnan nettotuotot".

Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	29 817	6 682	36 499
IFRS 9 siirtymän vaikutus avaavaan taseeseen	-10 593		-10 593
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	19 224	6 682	25 906
Hankinnat	1 375	4 193	5 568
Myynnit	-3 833	-161	-3 994
Eräntyneet tilikauden aikana	-5 240		-5 240
Tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset, realisoituneet	110	10	120
Tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset, ei-realisoituneet		-30	-30
Laajaan tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset	215	206	421
Siirrot tasolta 1 ja 2	1 574		1 574
Siirrot tasolle 1 ja 2	-8 079		-8 079
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	5 347	10 899	16 245

Tuloslaskelmaan vuoden aikana kirjatut käyvän arvon muutokset sisältyvät eriin "Sijoitustoiminnan nettotuotot" ja "Henkivakuutustoiminnan nettotuotot".

Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset on kirjattu muiden laajan tuloksen erien kautta oman pääoman käyvän arvon rahastoon.

Herkkyysanalyysi rahoitusinstrumenteille, jotka kuuluvat tasoon 3
(1 000 euroa)

31.12.2018	Kirjanpito- arvo	Negatiivinen tulosvaiku- tus oletetuille muutoksille
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Pankkitoiminta	20 531	-3 080
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta	692	-104
Yhteensä	21 223	-3 183
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat		
Pankkitoiminta	5 347	-802
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta	10 899	-1 635
Yhteensä	16 245	-2 437
Yhteensä	37 468	-5 620

Yllä olevassa taulukossa esitetään tason 3 instrumenttien käyvän arvon herkkyys oletetuille muutoksille. Käypää arvoa on testattu oletamalla korkotason muuttuvan 1 % kaikissa maturitettuluokissa samanaikaisesti. Ei-korkoherkkien sijoitusten osalta herkkyysanalyysissä on käytetty negatiivista 15 % arvonmuutosta. Johdannaisten osalta herkkyysanalyysissä on käytetty mahdollisena arvonmuutoksena koko johdannaisen käypää arvoa.

LIITE 18: RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN NETTOUTUS

Säästöpankkiryhmän johdannaissopimuksiin sovelletaan joko ISDA:n tai Finanssialan johdannaissopimusta. Näiden sopimusten perusteella johdannaisten maksuja voidaan nettouttaa transaktiokohtaisesti maksupäivittäin ja vastapuolen maksukyvyttömyys- ja konkurssitilanteissa. Sopimusehdoissa voidaan lisäksi vastapuolikohtaisesti sopia vakuuksista. Nämä johdannaiset esitetään taseessa bruttoperusteisesti.

30.6.2019				Määrät, joita ei ole nettoutettu mutta jotka sisältyvät päänetotussopimuksiin ja vastaaviin			
(1 000 euroa)	Kirjatut rahoitusvarat, brutto	Taseessa netotetut kirjatut rahoitusvelat, brutto	Kirjanpitoarvo taseessa, netto	Rahoitusinstrumenttien kirjanpitoarvo taseessa, netto	Vakuudeksi saatujen rahoitusinstrumenttien kirjanpitoarvo taseessa, netto	Vakuudeksi saatu/annettu käteinen	Nettosumma
Varat							
Johdannaissopimukset				81 435		48 008	33 427
Yhteensä				81 435		48 008	33 427

Velat							
Johdannaissopimukset				2 907		1 049	1 858
Yhteensä				2 907		1 049	1 858

30.12.2018				Määrät, joita ei ole nettoutettu mutta jotka sisältyvät päänetotussopimuksiin ja vastaaviin			
(1 000 euroa)	Kirjatut rahoitusvarat, brutto	Taseessa netotetut kirjatut rahoitusvelat, brutto	Kirjanpitoarvo taseessa, netto	Rahoitusinstrumenttien kirjanpitoarvo taseessa, netto	Vakuudeksi saatujen rahoitusinstrumenttien kirjanpitoarvo taseessa, netto	Vakuudeksi saatu/annettu käteinen	Nettosumma
Varat							
Johdannaissopimukset				51 133		23 302	27 831
Yhteensä				51 133		23 302	27 831

Velat							
Johdannaissopimukset				1 981		289	1 693
Yhteensä				1 981		289	1 693

LIITE 19: VAKUUDET

(1 000 euroa)	30.6.2019	31.12.2018
Annetut vakuudet		
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Pantit	34 094	28 392
Luotot *	1 849 893	1 782 148
Muut	56 360	27 047
Annetut vakuudet yhteensä	1 940 347	1 837 587
Saadut vakuudet		
Kiinteistövakuudet	8 322 466	8 090 076
Saamistodistukset	33 328	34 996
Muut	91 099	87 919
Saadut takaukset	59 401	61 318
Saadut vakuudet yhteensä	8 506 295	8 274 309

* Sp-Kiinnitysluottopankin liikkeeseenlaskemien vakuudellisten joukkovelkakirjalainojen vakuudeksi asetetut luotot.

LIITE 20: TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET

(1 000 euroa)	30.6.2019	31.12.2018
Takaukset	64 620	61 382
Luottolupaukset	618 080	628 996
Muut	22 957	7 035
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	705 657	697 414

LIITE 21: LÄHIPIIRITIEDOT

Säästöpankkiliitto osk:n hallitus on määritellyt Säästöpankkiryhmän lähipiiriin kuuluvat tahot. Säästöpankkiryhmän lähipiiriin kuuluu Ryhmän tilinpäätökseen yhdisteltävät yhtiöt ja yhteisöt, osakkuusyhtiöt ja johtoon kuuluvat avainhenkilöt sekä heidän läheiset perheenjäsenensä. Lisäksi lähipiiriin kuuluu yhteisöt, joissa johtoon kuuluvilla avainhenkilöillä ja/tai heidän läheisillä perheenjäsenillään on määräysvalta tai yhteinen määräysvalta. Säästöpankkiryhmän johtoon kuuluviin avainhenkilöihin luetaan Säästöpankkiliitto osk:in hallintoneuvoston jäse-

net ja varajäsenet, hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa sekä johtoryhmän jäsenet.

Lähipiirille myönnetty luotot ja takaukset on myönnetty ehdoin, joita sovelletaan vastaaviin asiakasluottoihin ja takauksiin.

Lähipiiritapahtumat koostuvat pääasiassa luottojen myöntämisestä, talletuksista ja niissä ei ole tapahtunut merkittävää muutosta 31.12.2018 jälkeen.

VAKAVARAISUUSTIEDOT

LIITE 22: VAKAVARAISUUDEN YHTEENVETO

Säästöpankkiryhmää koskevat julkistamisvaateet riskienhallinnan tavoitteiden ja käytänteiden osalta on kuvattu Ryhmän tilinpäätöksen riskienhallinnan liitetiedoissa. Säästöpankkiryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevat tiedot sekä palkitsemisjärjestelmä on kuvattu tilinpäätöksen hallinnointiperiaatteissa.

Säästöpankkien yhteenliittymän muodostavat Keskusyhteisö, jäsenluottolaitokset, jäsenluottolaitosten konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset ja sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja pal-

veluyritykset, joiden äänivallasta edellä mainitut yhteisöt yhdessä omistavat yli puolet. Säästöpankkiliitto osk toimii Yhteenliittymän keskusyhteisönä.

Säästöpankkien yhteenliittymän luottoriskin pääomavaade lasketaan standardimenetelmällä ja operatiivisen riskin pääomavaade perusmenetelmällä. Markkinariskin pääomavaade lasketaan perusmenetelmällä valuuttapositioneille.

Vakavaraisuuslaskennan pääerät

Omat varat (1 000 euroa)	30.6.2019	31.12.2018
Ydinpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	1 042 776	986 758
Ydinpääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut	-39 882	-38 524
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	1 002 893	948 235
Ensisijainen lisäpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja		
Ensisijaiseen lisäpääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut		
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)		
Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1)	1 002 893	948 235
Toissijainen pääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	22 075	29 736
Toissijaiseen pääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut		
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä	22 075	29 736
Omat varat yhteensä (TC = T1 + T2)	1 024 968	977 970
Riskipainotetut erät yhteensä	5 486 292	5 385 564
josta luottoriskin osuus	4 881 409	4 815 965
josta vastuun arvon oikaisuriski (CVA)	114 525	72 423
josta markkinariskin osuus	31 513	38 332
josta operatiivisen riskin osuus	458 844	458 844
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin %	18,3 %	17,6 %
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin %	18,3 %	17,6 %
Omat varat yhteensä (TC) suhteessa riskipainotettuihin eriin %	18,7 %	18,2 %
Pääomavaatimus (1 000 euroa)		
Omat varat yhteensä	1 024 968	977 970
Pääomavaatimus yhteensä*	605 118	593 940
Josta Pilari II lisäpääomavaatimuksen osuus	27 431	26 928
Pääomapuskuri	419 851	384 031

* Pääomavaatimus muodostuu lakisääteisestä vähimmäisvakavaraisuusvaateesta 8 %, luottolaitoslain mukaisesta kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 %, Finanssivalvonnan asettamasta 0,5 prosenttiyksikön Pilari 2 vaatimuksesta ja ulkomaisten vastuiden maakohtaisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksista.

LIITE 23: OMIEN VAROJEN VÄHIMMÄISMÄÄRÄ

Luotto- ja vastapuoliriski	30.6.2019	30.6.2019	31.12.2018	31.12.2018
Vastuuryhmä (1 000 euroa)	Riskipainotetut saamiset	Omien varojen vaade	Riskipainotetut saamiset	Omien varojen vaade
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	86	7	117	9
Saamiset aluehallinnolta tai paikallisviran- omaisilta	432	35	456	36
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisil- ta laitoksilta				
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	15	1	64	5
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta				
Saamiset laitoksilta	42 114	3 369	33 212	2 657
Saamiset yrityksiltä	1 122 120	89 770	1 035 938	82 875
Vähittäissaamiset	865 384	69 231	858 435	68 675
Kiinteistövakuudelliset saamiset	2 201 696	176 136	2 147 289	171 783
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	68 999	5 520	61 471	4 918
Erityisen suureen riskiin liittyvät vastuut	9 765	781	9 002	720
Vastuut katettujen joukkolainojen muodossa	3 948	316	5 242	419
Arvopaperistamispositiot				
Saamiset laitoksilta ja yrityksiltä, joissa on käy- tettävissä lyhyen aikavälin luottoluokitusta				
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavissa yri- tyksissä (CIU) oleviin osuuksiin tai osakkeisiin liittyvät saamiset	348 195	27 856	434 121	34 730
Oman pääoman ehtoiset vastuut	82 722	6 618	85 254	6 820
Muut erät	135 934	10 875	145 364	11 629
Luottoriski yhteensä	4 881 409	390 513	4 815 965	385 277
Vastuun arvonoikaisuriski (CVA)	114 525	9 162	72 423	5 794
Markkinariski	31 513	2 521	38 332	3 067
Operatiivinen riski	458 844	36 708	458 844	36 708
Yhteensä	5 486 292	438 903	5 385 564	430 845

LIITE 24: KOKONAISVASTUUT VASTUURYHMITÄIN

Luotto- ja vastapuoliriski 30.6.2019

Vastuuryhmä (1 000 euroa)	Tase-erät	Taseen ulkopuoliset erät	Johdannaiset	Vastuun määrä yhteensä
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	1 623 209			1 623 209
Saamiset aluehallinnolta tai paikallisviranomaisilta	22 733	1 578		24 312
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta				
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	1 110			1 110
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta				
Saamiset laitoksilta	57 141	19	111 482	168 642
Saamiset yrityksiltä	1 118 872	168 589		1 287 461
Vähittäissaamiset	1 678 201	359 966		2 038 167
Kiinteistövakuudelliset saamiset	6 337 705	155 321		6 493 026
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	83 478	64		83 542
Erityisen suureen riskiin liittyvät vastuut	6 510			6 510
Vastuut katettujen joukkolainojen muodossa	39 475			39 475
Ärvopaperistamispositiot				
Saamiset laitoksilta ja yrityksiltä, joissa on käytettävissä lyhyen aikavälin luottoluokitusta				
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavissa yrityksissä (CIU) oleviin osuuksiin tai osakkeisiin liittyvät saamiset	379 666			379 666
Oman pääoman ehtoiset vastuut	44 848			44 848
Muut erät	153 407			153 407
Yhteensä	11 546 356	685 537	111 482	12 343 375

Luotto- ja vastapuoliriski 31.12.2018

Vastuuryhmä (1 000 euroa)	Tase-erät	Taseen ulkopuoliset erät	Johdannaiset	Vastuun määrä yhteensä
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	1 524 154	23 256		1 547 410
Saamiset aluehallinnolta tai paikallisviranomaisilta	29 466	7 363		36 830
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta				
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	11 120			11 120
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta				
Saamiset laitoksilta	21 558	1 347	83 739	106 643
Saamiset yrityksiltä	1 025 812	186 175		1 211 987
Vähittäissaamiset	1 173 363	335 189		1 508 552
Kiinteistövakuudelliset saamiset	6 179 991	141 646		6 321 636
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	56 135	51		56 185
Erityisen suureen riskiin liittyvät vastuut	6 001			6 001
Vastuut katettujen joukkolainojen muodossa	52 423			52 423
Ärvopaperistamispositiot				
Saamiset laitoksilta ja yrityksiltä, joissa on käytettävissä lyhyen aikavälin luottoluokitusta				
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavissa yrityksissä (CIU) oleviin osuuksiin tai osakkeisiin liittyvät saamiset	458 226			458 226
Oman pääoman ehtoiset vastuut	47 380			47 380
Muut erät	162 039			162 039
Yhteensä	10 747 668	695 026	83 739	11 526 433

LIITE 25: OMIEN VAROJEN TÄSMÄYTSLASKELMA

Omien varojen täsmäytys

(1 000 euroa)	30.6.2019	31.12.2018
Oma pääoma yhteensä (IFRS)	1 091 423	1 028 795
Vähennykset	-48 647	-42 037
Ydinpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	1 042 776	986 758
Tilikauden voitto	-882	-1 852
Rahavirran suojaus	-2 753	-3 753
Varovaista arvostamista koskevista vaatimuksista aiheutuvat arvonokaisut	-1 181	
Aineettomat hyödykkeet	-31 664	-28 682
Laskennallisten verosaamisten ero	-3 403	-4 237
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	1 002 893	948 235

Säästöpankki